

**ЗАКОН
ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ЕЛЕКТРИЧНА И ЕЛЕКТРОНСКА ОПРЕМА И ОТПАДНА
ЕЛЕКТРИЧНА И ЕЛЕКТРОНСКА ОПРЕМА (*)**

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

**Член 1
Предмет на уредување**

Со овој закон се уредуваат барањата за заштита на животната средина и здравјето на луѓето преку спречување или намалување на негативните влијанија од создавањето и постапувањето со отпадната електрична и електронска опрема кои треба да се исполнат при производството на електрична и електронска опрема, собирање, повторна употреба, преработка и отстранување, како и други прашања за постапување со отпадна електрична и електронска опрема од страна на економските оператори како и другите субјекти кои учествуваат во постапките на производство и постапувањето со отпадната електрична и електронска опрема.

**Член 2
Супсидијарна примена на други закони**

(1) На прашањата кои се однесуваат на правилата и начинот на управување со отпадната електрична и електронска опрема кои не се регулирани со овој закон, соодветно се применуваат одредбите на Законот за управување со отпад.

(2) За регулирање на прашањата во врска со пристап до информации кои се однесуваат на животната средина, учеството на јавноста во донесување на одлуките и оцената на влијанието од определени стратегии, планови и програми врз животната средина, соодветно се применуваат одредбите на Законот за животната средина, доколку со овој закон не е поинаку уредено.

(3) За регулирање на прашањата во врска со електрична и електронска опрема и отпадната електрична и електронска опрема и организирање на производителите во самостојни постапувачи или колективни постапувачи за спроведување на проширената одговорност на производителот за управување со отпадна електрична и електронска опрема, соодветно ќе се применуваат одредбите од Законот за проширена одговорност на производител во управување со посебните текови на отпад.

(4) На постапките утврдени со овој закон ќе се применуваат одредбите од Законот за општата управна постапка, доколку со овој закон поинаку не е уредено.

(5) Одредбите на овој закон не ја исклучуваат примената на прописите кои се однесуваат на безбедноста, здравствената и хигиено-санитарната заштита, прописи за безбедност, за хемикалии, дизајн на производи, доколку со овој закон поинаку не е уредено.

(6) Сите мерки, стандарди и цели утврдени со овој закон ќе се применуваат како минимални барања кои треба да се исполнат при управувањето со електрична и електронска опрема и отпадна електрична и електронска опрема.

(*) Со овој закон се врши усогласување со Директивата на Европскиот Парламент и на Советот од 04 јули 2012 година за отпад од електрична и електронска опрема (CELEX бр. 32012L0019), и Директива 2011/65/EУ на Европскиот Парламент и на Советот од 8 јуни 2011 година за ограничувањето на употребата на одредени опасни супстанции во електричната и во електронската опрема, (CELEX бр.32011L0065).

(7) Доколку со друг закон се предвидуваат еколошки мерки и стандарди во управувањето со електричната и електронската опрема и отпадната електрична и електронска опрема, тогаш ќе се применуваат построги мерки и стандарди со цел заштита на животната средина и постигнување на целите на животната средина.

Член 3

Цели на Законот

(1) Основи цели на овој закон се:

- намалување на негативното влијание од електричната и електронската опрема и отпадната електрична и електронска опрема врз животната средина и врз здравјето на луѓето и

- унапредување на стандардите за заштита на животната средина од страна на економските оператори во текот на животниот циклус на производите, а особено при третман, повторната употреба, преработката и отстранувањето на отпадната електрична и електронска опрема.

(2) Покрај основните цели од ставот (1) од овој член, во согласност со начелата од членот 4 од овој закон, треба да се постигнат и следниве цели:

- спречување на создавање на отпадна електрична и електронска опрема,
- намалување на количеството на отпадна електрична и електронска опрема,
- намалување и ограничување на употребата на опасни супстанции во електрична и електронска опрема,

- обезбедување на сеопфатен систем за управување со отпадна електрична и електронска опрема (повратен прием, собирање, повторна употреба, третман, рециклирање и други видови на преработка на отпадната електрична и електронска опрема),

- постигнување на високо ниво на повторна употреба, рециклирање и други видови на преработка на отпадната електрична и електронска опрема, како и намалување на отстранувањето на отпадната електрична и електронска опрема,

- обезбедување на поволни услови за воспоставување и развој на пазарот за повторна употреба, рециклирање и други начини на преработка на отпадната електрична и електронска опрема,

- обезбедување на еднаква положба на пазарот на сите субјекти и избегнување и отстранување на трговските бариери кои можат да го нарушат пазарот со електрична и електронска опрема,

- намалување на потрошувачката на енергија и на употребата на примарни сировини при производството на електрична и електронска опрема и при третманот на отпадната електрична и електронска опрема,

- поттикнување на користење на најдобри достапни техники за третман, преработка и рециклирање и

- обезбедување на услови за поттикнување на развојот на еко дизајн на производите, земајќи го предвид целиот животен циклус на производот.

Член 4

Начела

(1) Во согласност со целите за долгорочна заштита на животната средина и постигнување на циркуларна економија, управувањето со електричната и електронската опремата се заснова на:

1) „начелото на одговорност на производителот” според кое, производителот кој при вршење на својата дејност создава и придонесува кон создавање на отпадна електрична и

електронска опрема е одговорен за преземање на мерки за управување со отпадна електрична и електронска опрема со цел да се елиминира и/или намали до крајна можна мера негативното влијание врз животната средина кое настанува како резултат на отпадната електрична и електронска опрема создадена од неговата дејност, вклучувајќи и создавање на услови за остварување на висок степен на одделно собирање, повторна употреба, рециклирање и друг начин на преработка на отпадната електрична и електронска опрема и

2) „начелото на процена на животниот циклус на производот” според кое, производителот на електрична и електронска опрема е должен да изврши процена на животниот циклус на електричната и електронската опрема на начин со кој ќе се подобрат еколошките перформанси на опремата, ќе се исклучи или намали присуството на опасни супстанции во електричната и електронската опрема согласно со научно-техничките достигнувања, ќе се дизајнира на начин што ќе придонесе кон намалување на отпадна електрична и електронска опрема со цел да се спречат негативните влијанија врз животната средина.

(2) Во управувањето со електричната и електронската опрема, покрај начелата од ставот (1) од овој член, соодветно се применуваат и начелата утврдени во Законот за животната средина, Законот за управување со отпадот и Законот за проширена одговорност на производителот во управување со посебни текови на отпад (во натамошниот текст: прописите за проширена одговорност на производителот).

Член 5 **Примена на Законот**

(1) Одредбите на овој закон се применуваат на следниве категории на електрична и електронска опрема:

1. Категорија 1 - Опрема за температурна размена;
2. Категорија 2 - Екрани, монитори и опрема која има екрани со површина поголема од 100 cm²;
3. Категорија 3 - Светилки;
4. Категорија 4 - Голема опрема (секоја опрема кај којашто некоја надворешна димензија е поголема од 50 см, вклучувајќи, но не ограничувајќи се на: апарати за домаќинство, информатичко комуникациска технологија и телекомуникациска опрема, опрема за потрошувачи, опрема за осветлување, опрема што репродуцира звук или слики, музичка опрема, електрични и електронски алати, играчки, опрема за спорт и рекреација, медицински уреди, инструменти за следење и контрола, автоматски диспанзери, опрема за производство на електрични струи). Оваа категорија не ја опфаќа опремата вклучена во Категориите од 1 ,2 и 3 од овој став;
5. Категорија 5 - Мала опрема (секоја опрема кај којашто ниту една надворешна димензија не е поголема од 50 см вклучувајќи, но не ограничувајќи се на: апарати за домаќинство, опрема за потрошувачи, опрема за осветлување, опрема што репродуцира звук или слики, музичка опрема, електрични и електронски алатки, играчки, опрема за спорт и рекреација, медицински уреди, инструменти за следење и контрола, автоматски диспанзери, опрема за производство на електрични струи). Оваа категорија не опфаќа опрема вклучена во Категориите од 1, 2, 3 и 6 од овој став и
6. Категорија 6 - Мала информатичко -комуникациска технологија и телекомуникациска опрема (секоја опрема кај којашто ниту една надворешна димензија не треба да е поголема од 50 см).

(2) Одредбите на овој закон се применуваат и на отпадната електрична и електронска опрема од производите од ставот (1) на овој член.

(3) Одредбите на овој закон се применуваат и на сите употребувани производи пуштени на пазарот во Република Северна Македонија, класифицирани согласно со ставот (1) на овој член.

(4) Одредбите на овој закон се применуваат и за одделни видови на производи распоредени во Листата на производи од ставот (5) на овој член кои припаѓаат во рамките на категориите од став (1) на овој член (во натамошниот текст: видови на опрема).

(5) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина (во натамошниот текст: органот за животна средина) ја пропишува Листата на производи кои припаѓаат во рамките на категориите од ставот (1) на овој член.

Член 6

Исклучок од примена на Законот

Одредбите на овој закон не се применуваат на:

1. електрична и електронска опрема која е наменета за заштита на суштинските интереси на безбедноста на државата, вклучувајќи оружје, муниција и воен материјал, наменети за специјални воени цели;

2. опрема која е посебно дизајнирана и инсталирана како дел од друг вид опрема која е исклучена од или не спаѓа во категориите на опрема од членот 5 став (1) од овој закон и која може да ја исполни својата функција само ако е дел од таа опрема;

3. светилка со горилник (вжештена жичка);

4. опрема дизајнирана за да биде испратена во вселената;

5. големи стационарни индустриски алатки;

6. големи фиксни инсталации, освен опрема која не е посебно дизајнирана и инсталирана како дел од тие инсталации;

7. патнички или товарни превозни средства со исклучок на електрични возила на две тркала кои не се хомологизирани;

8. не-патна подвижна механизација која е расположлива единствено за професионални цели;

9. опрема која е посебно и исклучиво дизајнирана само за примена во истражувања и развојни цели, која е расположлива единствено врз основа на деловна размена само меѓу деловни субјекти;

10. медицински уреди и ин-витро дијагностички медицински уреди за кои се очекува пред крајот на употребниот циклус да бидат заразни, како и активни медицински помагала за вградување.

Член 7

Дефиниции

(1) Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1) **„Електрична и електронска опрема“** е опрема чијашто правилна работа зависи од електрична струја или електромагнетни полиња, како и опрема што е наменета за производство, пренос и мерење на тие струи и полиња, класифицирани во една од категориите од членот 5 став (1) од овој закон и е наменета за употреба под напон кој не надминува 1.000 волти за наизменична струја и 1.500 волти за еднонасочна струја (во натамошниот текст: опрема);

2) **„Отпадна електрична и електронска опрема“** е отпад од електрична и електронска опрема во согласност со прописите за управување со отпадот вклучувајќи ги

сите составни делови, потсклопови и потрошни делови и материјали кои се дел од производот во моментот на исфрлање (во натамошниот текст: отпадна опрема);

3) **„Отпадна опрема од домаќинства“** е отпадна опрема која се создава во домаќинствата, како и отпадна опрема која се создава од индустријата, комерцијалните, институционалните, занаетчиските, услужните и други дејности, а која поради видот и количеството е слична на отпадната опрема од домаќинствата. Отпад од опрема кој се користи и од домаќинствата и од корисници различни од домаќинствата во секој случај ќе се смета како отпадна опрема од домаќинствата;

4) **„Заостаната отпадна опрема“** е оптоварување на животната средина настанато од отпадна опрема која настанала од опрема којшто е која е пуштена на пазар до 1 јануари 2013 година;

5) **„Големи стационарни индустриски алатки“** е голем склоп на машини, опрема и/или делови кои заеднички функционираат за одредена намена, која е трајно монтирана на одредено место и која може да ја демонтираат само професионално обучени лица за работа со таква опрема, и која се користи и одржува од професионално обучени лица во индустриски производствен погон или во објект за истражување и развој;

6) **„Голема фиксна инсталација“** е голема комбинација на повеќе видови на апарати, или други уреди кои се склопуваат, монтираат и демонтираат од страна на професионално обучени лица;

- се наменети за постојана употреба како дел од зграда или конструкција на претходно определено и за тоа наменето место и

- може да се заменат само со иста специјално дизајнирана опрема;

7) **„Не-патна подвижна механизација“** е машинерија со вграден извор на енергија, чиешто функционирање бара движење или континуирано или полу-континуирано движење помеѓу низа фиксни работни локации, додека работат;

8) **„Медицински уред“** е медицински уред или додаток како што е дефинирано со прописите од областа на здравството;

9) **„Ин витро дијагностички медицински уред“** значи ин витро дијагностички уред или додаток како што е дефинирано со прописите од областа на здравството;

10) **„Активен имплантибилен медицински уред“** значи активен медицински имплантабилен медицински уред како што е дефинирано со прописите од областа на здравството;

11) **„Правење достапен на пазарот“** е секое снабдување на производот за дистрибуција, потрошувачка или за употреба на пазарот во Република Северна Македонија при вршење на трговската дејност, во замена за плаќање или бесплатно;

12) **„Пуштање на опрема на пазарот“** е активност на првото пуштање на производот на пазарот во Република Северна Македонија на професионална основа;

13) **„Производител“** е секое правно лице или физичко лице кое без оглед на начинот на кој врши продажба, вклучувајќи ја и продажбата со помош на комуникација на далечина која е уредена со прописите за заштита на потрошувачите во однос на договорите склучени на далечина:

- е основано во Република Северна Македонија и произведува опрема под свое име или трговска марка или ја проектирал или произвел опремата па ја продава под свое име или трговската марка на територијата на Република Северна Македонија,

- има седиште во Република Северна Македонија и препродава на територијата на Република Северна Македонија, под свое име или трговска марка, опрема произведена од друг производител, со тоа што препродавачот не се смета за производител ако марката на изворниот производителот е наведена на опремата, како што е предвидено во алинеја еден од оваа точка,

- има седиште во Република Северна Македонија и поради вршење на својата дејност увезува опрема заради пуштање на пазарот во Република Северна Македонија или

извезува опрема надвор од неа. Како производител ќе се смета и производител кој како краен корисник заради свои потреби увезол опрема без посредник, како и правно или физичко лице кое увезува употребувана опрема и ја пушта на пазарот во Република Северна Македонија,

- основано е во друга земја и продава опрема по пат на комуникација на далечина директно на домаќинства или други корисници различни од домаќинства во Република Северна Македонија.

За производител нема да се смета лице кое обезбедува само финансиска поддршка според или во согласност со каква било финансиска спогодба освен ако тој не делува и како производител во смисла на алинеите 1, 2, 3 и 4 на оваа точка.

14) **„Мал производител“** е правно или физичко лице кое пушта на пазарот во Република Северна Македонија или како краен корисник увезува без посредник опрема од членот 5 став (1) од овој закон, во количество не поголемо од она утврдено во членот 31 од овој закон, во текот на една календарска година;

15) **„Трговец“** е секое правно или физичко лице кое во синцирот на снабдување ја прави опремата достапна на пазарот. Трговец, може во исто време да биде и производител согласно точка 13 од овој член;

16) **„Краен корисник“** е физичко или правно лице, потрошувач, кое заради сопствени потреби, а не за продажба, се стекнува со опрема од која по искористувањето настанува отпадна опрема и која ја исфрла, сака да ја исфрли или од него се бара да ја исфрли;

17) **„Економски оператори“** поврзани со електричната и електронската опрема се правно или физичко лице кој при вршење на својата дејност при управување со опрема и отпадна опрема може да биде производител, трговец и/или поседувач;

18) **„Оператор на инсталација за преработка на отпадна опрема“** е правно лице кое има соодветна дозвола за третман и/или преработка на отпадна опрема, согласно со Законот за управување со отпад, каде што се вршат операции за третман и/или повторна употреба, рециклирање и други видови преработка на отпадна опрема;

19) **„Собирач на отпадна опрема“** е правно или физичко лице кое собира, времено чува и складира отпадна опрема од домаќинства согласно овој закон во натамошниот текст: собирач);

20) **„Собирано место“** е објект или дел од објект, со кое управува собирач, уредено за одделно собирање и времено чување и складирање како и други активности, пред нејзино предавање во инсталација за преработка на отпадна опрема. Собирното место може да биде и дел од инсталацијата за преработка;

21) **„Извлекување“** во смисла на овој закон е секоја постапка на рачно, механичко, хемиско или металуршко ракување со отпадната опрема со којашто се извлекуваат опасните супстанции, смеси и составни делови кои се во препознатлив тек или се препознатлив дел од одреден тек при постапката на третман. Супстанција, смеса или составен дел станува препознатлив тек ако може да се идентификува со следење за да се потврди еколошки безбеден третман;

22) **„Финансиски договор“** е секој договор за кредит, закуп (лизинг), изнајмување или продажба на одложено плаќање или договор којшто се однесува на која било опрема, без разлика дали условите од тој договор или спогодба или кој било дополнителен договор или аранжман предвидува дека преносот на сопственоста на таа опрема ќе се случи или би можело да се случи;

23) **„Хомоген материјал“** е материјал кој во сите свои делови има еднаков состав или материјал кој е составен од комбинација на материјали кои не можат да се одвојат еден од друг со механички постапки како што се развиткување, режење, дробење, мелење или со абразивни постапки;

24) **„Идентификационен и транспортен формулар“** е придружен документ кој се пополнува и предава, при секој транспорт и предавање на отпадот во земјата, согласно со прописите за управување со отпад;

25) **„Поседувач“** е правно или физичко лице кое со вршењето на својата регистрирана дејност постојано или привремено создава и/или поседува отпадна опрема (како на пример сервиси за поправка на електрична и електронска опрема). Како поседувач, во смисла на овој закон не се сметаат граѓаните или домаќинствата.

26) **„Доброволен договор“** е формален договор кој има извршни клаузули склучен меѓу организациите кои застапуваат одредени интереси на економски оператори и групи на економски оператори опфатени со овој закон од една страна, и органот за животна средина или Владата на Република Северна Македонија од друга страна, со цел да се постигнат повисоки цели од целите пропишани во овој закон, кој е отворен за пристапување за сите правни и физички лица кои сакаат да ги исполнат условите утврдени во договорот.

(2) За потребите на овој закон, соодветно ќе се применуваат дефинициите од Законот за управување со отпадот за изразите употребени во овој закон, а кои се однесуваат на отпад, опасен отпад, управување со отпад, собирен центар, собирање, одделно собирање, складирање, превенција, повторна употреба, третман, преработка, подготовка за повторна употреба, рециклирање, отстранување, увоз, стручен орган и орган за животна средина.

(3) За потребите на овој закон, соодветно ќе се применуваат и дефинициите од Законот за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад, а кои се однесуваат на изразите за проширена одговорност на производителот, колективен постапувач и самостоен постапувач.

II. ПЛАНИРАЊЕ, ПРОЕКТИРАЊЕ И ИСПОЛНУВАЊЕ НА БАРАЊА ЗА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ПУШТАЊЕ НА ОПРЕМА НА ПАЗАРОТ

Член 8

Дизајнирање на опремата

(1) Производителот на опрема и производителот на материјали и составни делови на опремата се должни при проектирањето, дизајнирањето и производството на опремата да преземат мерки и активности со кои обезбедуваат:

1) намалување на употребата на опасни супстанции на најмала можна мера и

2) олеснето расклопување и демонтирање, повторна употреба, рециклирање и друг начин на преработка на отпадната опрема, нејзините составни делови и вградени материјали.

(2) При проектирањето, дизајнирањето и производството на опремата, производителите мора да ги земат предвид и барањата за екодизајн на производите кои користат енергија и кои овозможуваат повторна употреба и преработка.

(3) Производителот не смее со посебен дизајн на опремата, нејзините составни делови и материјали или со производните постапки да ја оневозможат повторната употреба на опремата, освен доколку тој дизајн или тие производни постапки не нудат значајна предност за заштитата на животната средина и/или безбедност при користење на опремата.

Член 9

Забрани и ограничувања за користење на опасни супстанции во опремата

(1) Се забранува пуштање на пазар во Република Северна Македонија опрема од категориите од членот 5 став (1) од овој закон, вклучително кабли и резервни делови за

нивна поправка, повторна употреба, обновување на функцијата или за зголемување на капацитетот, кои содржат олово (Pb), жива (Hg), кадмиум (Cd), шествалентен хром (Cr+6), полибромирани бифенили (PBB) и полибромирани дифенил етри (PBDE) повеќе од максимално дозволените масени концентрации во хомогените материјали согласно со ставот (2) на овој член.

(2) Максимално дозволените масени концентрации на опасни супстанции од ставот (1) од овој закон, кои може да се толерираат во масата на хомогени материјали, како и дозволеното количество и видовите на опасни супстанции изземени од забраната од ставот (1) на овој член, во однос на медицински производи и инструменти за пратење и контрола, кабли, резервни делови за поправка, повторна употреба, обновување на функцијата или за зголемување на капацитетот за опрема, ги пропишува министерот кој раководи со органот за животна средина.

(3) За исполнување на барањата од ставовите (1) и (2) на овој член производителот спроведува внатрешна контрола на производството, ја подготвува потребната техничка документација, со податоците за опасни супстанции како и спроведува постапка за сообразност.

(4) Исполнување на барањата од ставот (3) на овој член, правилата и условите за пуштање на пазарот и спроведување на постапката за процена и одобрување сообразност, телото за проценка, употреба на ознаката за сообразност, техничката документација како доказ за сообразноста, се регулирани со Законот за безбедност на производи.

Член 10

Барања за означување на опремата

(1) Со цел да се минимизира отстранувањето на отпадната опрема како несортиран комунален отпад и да се овозможи нејзино одделно собирање, производителот е должен на опремата која ја пушта на пазар, на видно место да обезбеди јасно видлива, читлива и прикажана на неизбришлив начин ознака за обврска за одделно собирање на отпадна опрема.

(2) Доколку ознаката од ставот (1) на овој член не може да биде втисната на самата опрема, заради големината или нејзината специфична употреба, истата се става на пакувањето, во упатството за употреба или во гарантниот лист на опремата.

(3) Називот на производителот односно неговата трговска марка мора да бидат јасно видливи на натписот прицврстен на опремата како и податокот кога опремата е пуштена на пазар.

(4) Формата и содржината на ознаката, како и начинот на означување на опремата од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот за животна средина.

III. УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАДНА ОПРЕМА

Член 11

Обврски на производителот за управување со отпадна опрема од домаќинствата

(1) Производителот е должен да обезбеди и организира систем за собирање на отпадната опрема од домаќинствата каде повратниот прием и собирањето на отпадната опрема од домаќинствата се врши на начин на кој на крајните корисници и трговецот кој ја презема отпадната опрема од домаќинствата ќе ја враќаат бесплатно со цел понатамошно постапување и постигнување на целите за собирање и целите за преработка на отпадната опрема, согласно со овој закон.

(2) При определување на бројот и распоредот на местата за собирање на отпадната опрема од домаќинствата треба да се земе предвид бројот на жителите во соодветната локација при што во системот за собирање треба да обезбедат најмалку едно собирно место на 30.000 жители. За населените места со 2.000 жители или помалку од 30.000 жители се организираат посебно привремено определени локации за преземање.

(3) При определување на бројот и локацијата на местата за одделно собирање се земаат предвид бројот и местата за собирање на отпадна опрема кои се веќе воспоставени.

(4) Воведувањето на системот за собирање не треба да го попречува функционирањето на постоечките системи за собирање на комунален отпад и за одделно собирање на други текови на отпад.

(5) Обврските од ставовите (1) и (2) на овој член, производителот може да ги исполни како самостоен постапувач или преку колективен постапувач, согласно со прописите за проширена одговорност на производителот.

Член 12

Забрана за напуштање на отпадна опрема

Забрането е отпадната опрема да се напушти или предава како дел од несортиран комунален отпад.

Член 13

Обврски на трговецот за повратен прием и собирање на отпадната опрема од домаќинствата

(1) Трговецот, при продажба на опрема на крајниот корисник, е должен да ја прими назад отпадната опрема од домаќинствата бесплатно доколку, сака да ја врати и доколку согласно својата функција и класификација спаѓа во категориите од членот 5 став (1) од овој закон и ја има истата функција како продадената опрема, а бројот на парчиња од отпадната опрема е еднаков со бројот на парчиња од продадената опрема (систем еден на еден).

(2) Доколку трговецот врши домашна испорака на опрема, тој е должен на крајниот корисник да му понуди бесплатно преземање на отпадната опрема од домаќинствата од местото на кое се врши достава, најмалку за истиот број парчиња на опрема со иста класификација и функција, доколку истиот сака да ја предаде.

(3) Трговецот кој има малопродажна продавница со површина над 400 m² е должен да обезбеди простор (во самиот објект на продажниот простор или во негова непосредна близина) за бесплатно собирање на отпадна опрема од домаќинствата со големина чиј надворешен обем е до 25 см и без обврска за купување на слична опрема од крајниот корисник. Просторот мора да биде достапен до јавноста, и означен на начин кој ќе овозможи да бидат истакнати јасно видливи знаци за неговата местоположба на видно место.

(4) Трговецот во својот продажен простор, како и на неговата веб-страница, интернет, печатени маркетиншки материјали за продажба е должен да истакне информација за крајниот корисник за можноста за враќање на отпадната опрема од домаќинствата, како и за неговата обврска за преземање.

(5) Трговецот собраната отпадната опрема од домаќинствата е должен без надоместок да ја предаде, на собирач или на инсталација за преработка на отпадна опрема кои се дел од систем на колективен или самостоен постапувач со идентификациони и транспортни формулари согласно прописите за управување со отпад.

(6) Производителот е должен да обезбеди редовно преземање на отпадната опрема од домаќинствата од трговецот толку често за да не се акумулира отпадна опрема.

(7) Трговецот, не треба да поседува дозвола за местата за повратен прием или за собраната отпадната опрема од домаќинствата во своите деловни простории, во согласност со прописите за управување со отпад.

(8) Трговецот, самостојно или во договор со производителот може да преземе мерки за поттикнување на крајните корисници да ја враќаат отпадната опрема со цел зголемено учество во собирањето на отпадната опрема, олеснување на процесот за повторна употреба и преработка преку нудење попусти при купување нови производи или други поттикнувачки мерки.

(9) Отпадната опрема која е преземена и собрана од трговецот се засметува во националните цели за собирање на отпадна опрема од членот 22 од овој закон.

(10) Трговецот за исполнување на обврските од ставовите (1) и (2) на овој член, склучува договор со самостоен или колективен постапувач со времетраење од најмалку една година согласно прописите за проширена одговорност на производителот.

Член 14

Преземање на отпадната опрема од домаќинствата од трговецот

(1) Трговецот е должен да обезбеди простор или место за повратен прием на отпадната опрема од домаќинствата од крајните корисници, согласно со членот 13 од овој закон, во својот продажен простор или друго место за преземање.

(2) Трговецот во договор со производителот може да овозможи повратен прием на отпадната опрема од домаќинствата на место за собирање, кое го обезбедува производителот, самостојно или преку колективен постапувач.

(3) Расположливоста на таквите места нема да влијае врз обврските на трговецот од членот 13 од овој закон.

Член 15

Одбивање на повратен прием на отпадна опрема

(1) Трговецот може да одбие да ја прими отпадната опрема од домаќинствата од крајниот корисник доколку:

- отпадната опрема од крајниот корисник не ги содржи основните составни делови,
- опремата содржи друг вид отпад освен отпадна опрема или
- отпадната опрема е толку оштетена или загадена што поради опасните супстанции кои ги содржи, ја загрозуваат животната средина и здравјето на луѓето.

(2) Доколку трговецот одбие да ја прими отпадната опрема од домаќинствата поради причините наведени во ставот (1) на овој член, тој е должен да го извести крајниот корисник за собирен центар, собирно место или инсталација за преработка на отпадна опрема каде крајниот корисник може да ја предаде отпадната опрема.

Член 16

Евиденција како обврска на трговецот

(1) Трговецот е должен да води евиденција за количеството на преземената и собраната како и предадената отпадна опрема од домаќинствата, според вид и категории од членот 5 став (1) од овој закон, за понатамошно управување, на посебен образец согласно ставот (5) на овој член.

(2) Евиденцијата што ја води трговецот мора да се наоѓа во деловната просторија, во која се врши трговија и во секое време да биде достапна на надлежните инспекциски органи од членот 44 од овој закон.

(3) Трговецот е одговорен за сеопфатноста и точноста на пријавените податоци од евиденцијата.

(4) Трговецот, од производителот од кој ја набавува опремата е должен да обезбеди писмена потврда дека е дел од самостоен или колективен постапувач за управување со отпадна опрема, односно потврда дека производителот го платил надоместокот од членот 36 од овој закон.

(5) Министерот кој раководи со органот за животна средина, ја пропишува формата и содржината на образецот за водење на евиденцијата од ставот (1) на овој член.

Член 17

Обврски за крајните корисници

(1) Крајниот корисник отпадната опрема од домаќинствата е должен да ја врати кај трговецот, да ја предаде на собирач во собирен центар или друго место за преземање и собирање, определено на локално односно регионално ниво.

(2) Крајниот корисник, отпадната опрема која не е отпадна опрема од домаќинствата е должен да ја предаде на производителот или правно лице кои поседуваат соодветна дозвола, согласно прописите за управување со отпад, на начин, согласно со членот 26 од овој закон.

(3) Крајниот корисник пред да ја предаде отпадната опрема, е должен да ја собере и да ја чува одвоено, за да не се меша со друг вид отпад и да не се ситни или на друг начин уништува или загадува со опасни или други супстанции, при што нејзината повторна употреба или преработка би биле оневозможени.

(4) Отпадната опрема од домаќинствата којашто е толку оштетена, поради што, опасните супстанции содржани во неа, ја загрозуваат или би можеле да ја загрозат животната средина и здравјето на луѓето, односно истата останала без најважните составни делови, или е загадена со друг вид отпад, крајниот корисник е должен да ја предаде во собирен центар, собирно место или инсталација за преработка на отпадна опрема согласно со овој закон.

Член 18

Приклучување кон систем на самостоен или колективен постапувач

(1) Правните и физички лица, доколку при вршење на својата регистрирана дејност повремено создаваат и/или поседуваат отпадна опрема должни се да ја собираат одвоено од комунален или друг вид на отпад и да ја предадат на собирач или во инсталација за преработка на отпадна опрема која има дозвола согласно со прописите за управување со отпад.

(2) Правните и физичките лица од ставот (1) на овој член, можат да се вклучат кон систем за собирање на отпадна опрема преку спроведување на мерките и активности кои се однесуваат на:

- обезбедување на простор и соодветни садови за собирање на отпадната опрема;
- поставување на известувања и информации за крајните корисници од членот 30 од овој закон.

(3) Колективниот, односно самостојниот постапувач и субјектите од ставот (1) на овој член склучуваат договор за собирање и/или преработка на отпадна опрема.

(4) Субјектите од ставот (1) на овој член се должни собраната отпадната опрема да ја предадат без да ја менуваат, на собирач и/или транспортер или на инсталација за

преработка на отпадна опрема, кои се дел од систем на колективен или самостоен постапувач, со транспортни и идентификациони формулари согласно со прописите за управување со отпад.

(5) Субјектите од ставот (1) на овој член не треба да поседуваат дозвола согласно со прописите за управување со отпад за активностите од ставот (2) на овој член.

Член 19

Обврски на градоначалникот

(1) Градоначалникот на општината, општината во градот Скопје и градот Скопје е должен да го организира одделното собирање на отпадната опрема од домаќинствата, да организира нејзино собирање од овластен давател на услуги за собирање, да определи и организира собирни пунктови за одделно собирање на отпадната опрема во собирни центри или други времено определени локации на целата територија на општината, општините во градот Скопје и градот Скопје, каде крајните корисници ќе можат бесплатно да ја оставаат отпадната опрема од домаќинствата.

(2) При определување на локациите на собирните центри, треба да се земе предвид бројот на жителите во населеното место, при што треба да се обезбеди најмалку еден собирен центар на ниво на општина, односно најмалку по еден собирен центар за најмалку 30.000 жители.

(3) Собирните центри од ставот (2) на овој член ги вклучуваат и постојните места и локации за прием на одделно собрани фракции на комунален отпад, доколку овие места ги исполнуваат условите утврдени со овој или друг закон.

(4) За одделното собирање од ставот (1) на овој член и во собирните центри или други времено определени локации, колективниот постапувач и/или самостојниот постапувач можат да го кофинансираат целосно или делумно собирањето, кое се врши согласно со прописите за проширена одговорност на производителот како и да соработуваат со овластен давателот на услуги за собирање на отпадната опрема од домаќинствата на регионално или општинско ниво.

(5) Отпадната опрема одделно собрана на определените места од ставот (1) на овој член се предава на самостојниот постапувач, односно колективниот постапувач врз основа на склучен договор со градоначалникот на општината, општината во градот Скопје и градот Скопје односно организационите единици за регионално управување со отпад формирана согласно Законот за управување со отпад.

(6) Во договорот од ставот (5) на овој член се регулираат и меѓусебните обврски и други прашања од интерес на договорните страни, согласно со прописите за проширена одговорност на производителот.

(7) Договорот од ставот (5) на овој член се склучува за период од најмалку една година.

(8) Организационите единици за регионално управување со отпад од ставот (5) на овој член и општините, општините во градот Скопје и градот Скопје се должни да ја информираат јавноста за адресите на собирните центри на територијата на општината, општините во градот Скопје и градот Скопје вклучени во системот за управување со отпадната опрема или за локацијата на собирните места.

Член 20

Барања за собирање, складирање и транспортирање на отпадна опрема

(1) Отпадната опрема се собира одделно од другите видови на отпад и притоа, приоритет треба да се даде на отпадна опрема за температурна размена која содржи супстанции што ја осиромашуваат озонската обвивка и флуорирани гасови со ефект на

стаклена градина, опрема за осветлување што содржи жива и фотоволтаични панели како и мала опрема од Категориите 5 и 6 од членот 5 став (1) од овој закон.

(2) Самостојниот постапувач и колективниот постапувач се должни, во Програмата за проширена одговорност на производителот за посебен тек на отпад, која се изготвува согласно прописите за проширена одговорност на производителот да предвидат посебни мерки и активности со кои приоритет ќе се даде на одделното собирање на отпадната опрема од ставот (1) на овој член.

(3) Собирањето, како и транспортот на собраната отпадната опрема се врши на начин со кој ќе се овозможи, поголем обем на предавање за подготовка за повторна употреба на цел производ, повторна употреба на делови од отпадната опремата, преработка и рециклирање како и во најголема можна мера да овозможи извлекување на опасните супстанции согласно со барањата од членот 21 став (6) од овој закон.

(4) При транспортот на отпадната опрема од ставот (3) на овој член, се пополнуваат и предаваат идентификациони и транспортни формулари согласно со прописите за управување со отпад и притоа истата не треба да е изложена на временски услови или на опасност од контаминација или други оштетувања.

(5) Отпадната опрема која се собира времено, се чува и складира во собирното место каде што не треба да се меша со други текови на отпад, се распоредува во категории и видови согласно со членот 5 став (1) од овој закон, како и се води сметка за исполнување на техничките барања за складирање од членот 21 од овој закон.

(6) Пред какво било натамошно транспортирање, а со цел подобрување на подготовката за повторна употреба, субјектите кои управуваат со собирните места или собирните центри се должни да обезбедат, поделба на места за посебно собирање на отпадната опрема којашто треба да се подготви и е погодна за подготовка за повторна употреба од останатата собрана отпадна опрема, преку овозможување на пристап до таа опрема на персоналот од инсталациите за третман и преработка на отпадна опрема.

(7) Собирач кој одделно собира и ја складира собраната отпадна опрема, е должен собраната отпадна опрема да ја предаде во инсталација за преработка на отпадната опрема, која е дел од системот на колективен или самостоен постапувач со кој склучил договор согласно прописите за проширена одговорност на производителот, без надоместок за нејзината вредност или вредноста на одделни компоненти или материјали со идентификациони и транспортни формулари согласно со прописите за управување со отпад.

(8) Собирачот е должен во евиденцијата која ја води согласно со Законот за управување со отпад, посебно да ја евидентира собраната отпадна опрема со податоци за категории на опрема од членот 5 став (1) од овој закон, изразена во килограми за колективниот или самостојниот постапувач како и за вкупно собраната отпадна опрема од трговците, други собирни места или собирни центри вклучувајќи ги и податоците за вкупното количество на предадената отпадна опрема во секоја инсталација за третман и преработка.

(9) Доколку, собирачот собира и складира отпадна опрема за повеќе самостојни и колективни постапувачи тогаш податоците од евиденцијата е должен да ги чува одвоено за секој самостоен постапувач или колективен постапувач.

(10) Начинот на доставување на податоците од ставот (8) на овој член, заедно со идентификациони и транспортни формулари согласно со прописите за управување со отпад се уредуваат со договорот склучен меѓу самостојниот постапувач или колективен постапувач и собирачот, согласно со прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебни текови на отпад.

Член 21

Барања за соодветен третман на отпадната опрема

(1) Се забранува отстранување на одделно собраната отпадна опрема што не го поминала процесот на предtretман од ставот (5) од овој член, како и третман и преработка.

(2) На одделно собраната отпадна опрема која се создава на територијата на Република Северна Македонија, се врши третман согласно овој закон, при што подготовката за повторна употреба треба да има предност во однос на рециклирањето, а рециклирањето треба да има предност во однос на другите начини на преработка или отстранување.

(3) Во објектите за собирање на отпадната опрема како и во инсталацијата за третман и преработка на отпадната опрема пред третманот, отпадната опрема треба да се чува и складира на начин кој спречува да се згмечи, и здроби, или на друг начин уништи или контаминира со опасни или други супстанции, при што повторната употреба, рециклирање или друг начин на преработка би било технички или финансиски оневозможено.

(4) Минималните технички услови на местата за складирање на отпадната опрема ги пропишува министерот кој раководи со органот за животна средина.

(5) Предtretман, различен од подготовката за повторна употреба, преработка или рециклирање како минимум, вклучува процеси на извлекување на сите течности и одвоен третман на отпадната опрема.

(6) Минималните барања за одвоен третман на отпадната опрема, материјалите и деловите на отпадната опрема за одвоен третман ги пропишува министерот кој раководи со органот за животна средина.

(7) Со материјалите, смесите и составните делови од опремата кои се одвоени по предtretманот, рециклирање или друг начин на преработка се постапува согласно прописите за управување со отпад.

(8) При избор на инсталација за третман и преработка, предност треба да се даде на инсталација која е вклучена во сертификирани системи за заштита на животната средина.

(9) Во инсталацијата за третман и преработка на отпадната опрема се врши третман на отпадната опрема со примена на најдобри достапни техники.

(10) Земајќи ги предвид аспектите на животната средина и потребата за подготовка за повторна употреба и рециклирање, барањата од ставот (6) од овој член се применуваат на таков начин што нема да се попречува еколошката подготовка за повторна употреба и рециклирање на составните делови или на целокупната отпадна опрема.

IV. ОБВРСКИ НА ПРОИЗВОДИТЕЛОТ

Член 22

Национални цели за собирање на отпадна опрема

(1) Националните цели на Република Северна Македонија за собирање на отпадна опрема од просечната маса на опремата пуштена на пазарот во Република Северна Македонија во претходните три години се:

- во 2022 година - 25%,
- во 2023 година - 30%,
- во 2024 година - 35%,
- во 2025 година - 40%,
- во 2026 година - 45%,
- во 2027 година - 55%,
- во 2028 година - 65%.

(2) Просечното количество на опрема од ставот (1) од овој член што е пуштена на пазарот во Република Северна Македонија во претходните три години од страна на сите производители, заради одредување на количеството за собирање на отпадна опрема, се утврдува со акт од страна на стручниот орган.

(3) Минималното количество на отпадна опрема по категорија изразено во килограми, што секој производител е должен да ја собере во дадена година, треба да е најмалку еднакво на процентот од ставот (1) на овој член, врз основа на просечното количество на опрема пуштена на пазарот во Република Северна Македонија во претходните три години од страна на производителот.

(4) Министерот кој раководи со органот за животна средина ја утврдува методологијата за пресметување на масата на опремата што се пушта на пазарот во претходните три години од ставот (2) на овој член, за секоја одделна група и вид на посебен тек на отпад како и за начинот на пресметување на количината на отпадна опрема генерирана според масата.

(5) Годишните цели за собирање по категорија отпадна опрема во килограми за дадената година, производителот е должен да ги утврдува секоја година до 31 март, согласно со ставот (3) на овој член.

Член 23 **Национални цели за преработка на отпадна опрема**

(1) Од 1 јануари 2028 година производителот е должен, за одделно собраната отпадна опрема согласно со членот 22 од овој закон, да ги постигне најмалку следниве цели за повторна употреба, рециклирање и преработка на отпадната опрема по категориите на опрема од членот 5 став (1) од овој закон и тоа:

1. за отпадна опрема која спаѓа во Категориите 1, 3 и 4 од членот 5 став (1) од овој закон:

- 85 % се преработува и

- 80 % се подготвува за повторна употреба и се рециклира;

2. за отпадна опрема која спаѓа во Категоријата 2 од членот 5 став (1) од овој закон:

- 80 % се преработува и

- 70 % се подготвува за повторна употреба и се рециклира;

3. за отпадна опрема која спаѓа во Категориите 5 и 6 од членот 5 став (1) од овој закон:

- 75 % се преработува и

- 55 % се подготвува за повторна употреба и се рециклира;

4. за отпадна опрема која спаѓа во Категоријата 3 од членот 5 став (1) од овој закон, 80 % се рециклира.

(2) Заради постепено постигнување на целите од ставот (1) од овој член, министерот кој раководи со органот за животна средина утврдува годишни цели за повторна употреба, рециклирање и преработка за период од три години во согласност со планските документи усвоени согласно со прописите за управување со отпад, најдоцна до 15 декември во тековната година за наредната година и ги објавува на интернет страницата на органот за животна средина.

(3) Целите од ставот (1) на овој член се годишни минимални барања кои се пресметуваат за секоја категорија на опрема поодделно, со делење на количеството на отпадната опрема изразено во килограми што влегува во инсталацијата за преработка на отпадната опрема, после извршениот предтретман од членот 21 став (5) од овој закон, со количеството на целата одделно собраната отпадна опрема од секоја категорија, изразена во проценти.

(4) Постапките за сортирање и складирање пред преработка не се земаат предвид при пресметување на целите од ставот (1) на овој член.

(5) Производителот е должен секоја година до 31 март да ги утврди своите годишни цели за повторна употреба, рециклирање и преработка по категорија на опрема изразена во килограми за тековната година (во натамошниот текст: цели за преработка).

(6) За пресметување на целите од ставот (1) на овој член, операторот на инсталацијата за преработка на отпадна опрема е должен да води евиденција во килограми по категории на одделно собраната отпадната опрема, делови, материјали и супстанции од таа опрема кои влегуваат и излегуваат од инсталацијата за третман и/или влегуваат во инсталација за преработка, рециклирање и повторна употреба вклучувајќи ги и извезните количини, како и за вкупното количество остатоци во килограми, предадени за отстранување.

(7) Евиденцијата од ставот (6) на овој член, секој оператор ја води поединечно за производителот, кој е самостоен постапувач или за колективниот постапувач, со кој има склучено договор за извршување на работите за преработка на отпадна опрема.

(8) Врз основа на податоците од евиденцијата од ставот (6) на овој член, операторот подготвува и доставува извештај до самостојниот постапувач или до колективниот постапувач на посебен образец.

(9) Отпадната опрема се извезува согласно со прописите за управување со отпад.

(10) Доколку отпадната опрема, деловите и материјалите се извезуваат, тогаш количеството на таа отпадна опрема се зема предвид при пресметување на целите од ставот (1) на овој член, само доколку, извозникот има доказ дека преработката или рециклирањето биле извршени на начин и под услови што не и штетат на животната средина согласно овој закон.

(11) Извозникот е должен да доставува извештај за количеството на извезена отпадна опрема до самостоен постапувач или до колективен постапувач за кои ги врши работите за извоз на посебен образец.

(12) Начинот на водење на евиденција, формата и содржината на евиденцијата од ставот (6) од овој член, како и формата и содржината на обрасците од ставовите (8) и (11) од овој член, ги пропишува министерот кој раководи со органот за животна средина.

(13) Составен дел на извештајот од ставовите (8) и (11) на овој член се идентификациони и транспортни формулари согласно прописите за управување со отпадот.

(14) Операторот на инсталација за преработка на отпадна опрема треба да поседува дозвола за преработка на отпад, согласно со Законот за управување со отпад како и да ги исполнува условите од овој закон, за постигнување на целите за преработка.

(15) Рокот и начинот за доставување на извештаите од ставовите (8) и (11) на овој член, се уредува со договорот склучен меѓу самостојниот постапувач или колективниот постапувач со отпадна опрема и операторот на инсталациите, за вршење на работите од ставот (6) на овој член, односно извозникот, кој ќе овозможи почитување на обврските за доставување на извештаи до самостојниот или колективниот постапувач.

(16) Начинот на пресметување на целите за собирање од членот 22 од овој закон, како и начинот на пресметување на целите за преработка од ставот (1) на овој член, ги пропишува министерот кој раководи со органот за животна средина.

Член 24

Обврска на производителот за финансирање на управувањето со отпадната опрема од домаќинствата

(1) Производителот е должен, да обезбеди целосна покриеност на трошоците, за преземените мерки во системот за одделно собирањето на отпадната опрема од домаќинствата од членот 11 од овој закон, вклучувајќи и трошоци за:

- повратен прием, одделно собирање, времено чување и складирање на отпадната опрема за количествата најмалку на минималните цели за собирање од членот 22 од овој закон,

- транспортот, третманот, преработката и повторната употреба или рециклирањето и отстранувањето на остатокот од преработката за отпадната опрема за количество најмалку на минималните цели за преработка согласно членот 23 од овој закон,

- трошоци за јавна комуникација и размена на информации, проширена одговорност на производителот, инвестирање во инфраструктура за одделно собирање, согласно со прописите за проширена одговорност за производителот,

- трошоци за финасиска гаранција и

- исполнување на други обврски што се утврдени за производителот со одредбите од овој закон.

(2) Трошоците што ги сноси производителот за управување со отпадната опрема од домаќинствата не се прикажуваат одделно при продажба на новата опрема.

(3) Исклучок од ставот (1) на овој член е малиот производител од членот 31 од овој закон кој е должен на посебна сметка на органот за животната средина да уплати пашален надоместок во износ од 6.000 денари на годишно ниво најдоцна до 15 февруари во тековната година.

(4) Првиот надоместок од ставот (3) на овој член, малиот производител го плаќа при регистрацијата од членот 31 од овој закон.

(5) Количеството на отпадна опрема за која секој одделен производител е должен да обезбеди финансирање на процесите од ставот (1) на овој член соодветствува на неговиот дел од количеството опрема пуштена на пазарот во Република Северна Македонија од страна на сите производители.

(6) Остварувањето на обврските од ставот (1) на овој член производителот ги остварува согласно со овој закон и прописите за проширена одговорност на производителот.

Член 25

Финансирање на трошоци за управување со заостанат отпад

Финансирањето на трошоците за управување со заостаната отпадна опрема од домаќинствата, пропорционално ги снесат самостојните постапувачи и колективните постапувачи на производителите, кои постојат на пазарот, пропорционално кога настануваат трошоците, сразмерно на пазарниот удел по категории на опрема.

Член 26

Обврска на производителот за финансирање на управување со отпадна опрема од крајни корисници кои не се домаќинства

(1) Производителот е должен да обезбеди финансирањето на трошоците за собирање, преработка и отстранување на отпадната опрема од крајни корисници различни од домаќинствата.

(2) Производителот согласно со ставот (1) на овој член е должен да обезбеди на барање на крајниот корисник бесплатно преземање на отпадната опрема која не е отпадна опрема од домаќинствата и за неа да обезбеди третман, преработка и отстранување, доколку опремата ја има испорачано на крајниот корисник на свој трошок.

(3) Заостанатата отпадна опрема што се заменува со нова еднаква опрема или со нова опрема којашто врши иста функција, може да се презема и на начин кој ќе го договори производителот и крајниот корисник во моментот на набавка на таа опрема, односно при нејзино преземање ќе договори друг начин на управување со отпадната опрема, доколку не е спротивен со одредбите од овој закон.

(4) За другата заостаната отпадна опрема за која не е обезбедено управување согласно со ставовите (2) и (3) на овој член, крајниот корисник е должен да обезбеди одделно собирање и времено чување и складирање, како и да ја предаде на правно или физичко лице кое има соодветна дозвола за управување со отпад согласно прописите за проширена одговорност на производителот кој управува со посебните текови на отпад.

Член 27

Финансиска гаранција

(1) Производителот е должен да обезбеди финансиска гаранција за покривање на трошоците за собирање, третман, преработка и отстранување на целокупната отпадната опрема и обележување на неговите производи.

(2) Финансиската гаранција се обезбедува за секоја календарска година согласно со прописите за проширена одговорност на производителот кој управува со посебните текови на отпад.

Член 28

Преземање на обврските на производителот

(1) Производителот е должен на свој трошок да обезбеди исполнување на обврските и целите на овој закон, преку повратен прием, одделно собирање, повторна употреба, рециклирање и преработка на отпадна опрема кој е создадена од пуштањето на опрема на пазарот во Република Северна Македонија.

(2) За исполнување на обврската од ставот (1) на овој член, производителот може да воспостави и/или да се приклучи кон систем, кој ќе обезбеди:

- редовно преземање и одделно собирање на отпадна опрема како дел од системот за управување со отпадна опрема и

- повторна употреба, рециклирање и преработка на собраната отпадна опрема.

(3) Производителот исполнувањето на обврските од ставовите (1) и (2) на овој член, може да ги остварува самостојно, со добивање на дозвола за самостоен постапувач согласно со прописите за проширена одговорност на производителот или со склучување на договор за преземање на обврските за постапување со отпадна опрема, со колективен постапувач со отпадна опрема кој е основан и поседува дозвола согласно со прописите за проширена одговорност на производителот кој управува со посебните текови на отпад.

Член 29

Обврска на производителот за обезбедување на информации за операторите на инсталации за преработка на отпадна опрема

(1) За да се олесни подготовката за повторна употреба на отпадната опрема, третман и преработка безбеден за животната средина, вклучувајќи и одржувањето,

поправките и рециклирањето, производителот е должен за операторите на инсталациите за третман да обезбеди бесплатно информации со податоци за:

- можностите за повторна употреба и третман, за секој вид на нова опрема,
- детални податоци за составните делови и материјали во опремата и
- местата каде во опрема се наоѓаат опасните супстанции и смеси.

(2) Производителот е должен информациите од ставот (1) на овој член да ги обезбеди за секој вид на нова опрема којашто за прв пат ја пушта на пазар, во рок од 12 месеци од денот кога опремата е пуштена на пазар.

(3) Податоците од ставот (1) на овој член производителот ги доставува во форма на печатен прирачник, преку интернет услуги или во електронска форма.

Член 30

Информации за крајните корисници

(1) Производителот е должен, на своја сметка, во прилог на упатството за употреба на опремата за домаќинствата кога се испорачува на крајните корисници да ги информира за:

- забраната за оставање на отпадната опрема како несортиран комунален отпад и обврската за одделно собирање,
- системите за бесплатно враќање и местата за собирање кои се достапни без оглед на производителот или друг оператор кој ги има организирано,
- важноста на улогата и начинот на којшто можат да придонесат крајните корисници во управувањето со отпадната опрема и можните начини за повторна употреба, рециклирање и другите начини на преработка,
- можните негативни влијанија и последици врз здравјето на луѓето и животната средина како резултат на присуството на опасни супстанции во опремата и
- значењето на ознаката од членот 10 од овој закон.

(2) Информациите од ставот (1) на овој член се објавуваат на веб-страницата на видлив и јасно достапен начин, на местото на продажба, во печатени или во онлајн рекламни материјали или на веб-страниците за онлајн продажба кои ги користи производителот или преку јавни кампањи за подигање на јавната свест.

(3) Производителот е должен да ги информира трговците за начинот на преземање на отпадната опрема од крајните корисници и на сите останати трговци во ланецот на испорака на опремата, а посебно трговецот кој ја продава односно испорачува опремата на крајниот корисник.

(4) Обврските на производителот кои произлегуваат од овој член не можат да се пренесат на друг субјект.

(5) Производителот кој продава опрема со помош на комуникација на далечина директно на домаќинства во Република Северна Македонија, или други корисници различни од домаќинства е должен на својата веб-страница или во својот продажен каталог да ги информира крајните корисници за своите обврски од ставот (1) на овој член како и за начинот на враќање на отпадната опрема.

Член 31

Обврски за мал производител

(1) Производителот, кој годишно пушта на пазар во Република Северна Македонија или како краен корисник увезува опрема без посредник до 100 килограми од Категориите 1, 2 и 4 од членот 5 став (1) од овој закон или до 50 килограми од Категориите 3, 5 и 6 од членот 5 став (1) од овој закон, се смета за мал производител.

(2) Производителот од ставот (1) на овој член е должен да се регистрира согласно со членот 32 од овој закон, како и да води евиденција и да известува на начин, согласно со членот 34 од овој закон.

(3) Производителот од ставот (1) на овој член до 15 јануари поднесува барање до стручниот орган за добивање на решение за мал производител во кое се наведува и количеството на опремата која производителот има намера да ја пушти на пазарот во Република Северна Македонија во тековната година.

(4) Стручниот орган по утврдување на исполнетоста на условите издава решение за мал производител во рок од 30 дена од денот на поднесување на барањето од ставот (3) на овој член.

(5) Стручниот орган е должен во Регистарот кој се води согласно со прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад одделно да ги води производителите и видот и количините на опрема за кои издал решение за мал производител.

(6) Производителот од ставот (1) на овој член не е должен да обезбеди управување со отпадна опрема доколку количеството на опремата што ја пуштил на пазар или ја увезол, не го надминува количеството на годишно ниво утврдено во ставот (1) на овој член, но е должен да го плати годишниот пашален надоместок од членот 24 став (3) од овој закон.

V. РЕГИСТРАЦИЈА, ЕВИДЕНЦИЈА И ИЗВЕСТУВАЊЕ КАКО ОБВРСКА НА ПРОИЗВОДИТЕЛОТ И ИНФОРМАТИВЕН СИСТЕМ

Член 32

Регистар на производители

Производителот кој за прв пат пушта на пазарот или увезува, како краен корисник, опрема во Република Северна Македонија, се регистрира во Регистарот на производители кој го води стручниот орган на начин и постапка пропишани со прописите за проширена одговорност на производителот кој управува со посебните текови на отпад.

Член 33

Исполнување на обврски преку овластен застапник

Производителот со седиште во друга држава кој пушта опрема на пазарот во Република Северна Македонија со помош на комуникација на далечина (е-трговија) е должен да именува овластен застапник како одговорен субјект за целосно исполнување на обврските на производителот кој се регистрира согласно со прописите за проширена одговорност на производителот кој управува со посебните текови на отпад.

Член 34

Водење на евиденција и известување за управување со отпадната опрема

(1) Производителот е должен да води евиденција за видот и количество на опрема пуштена за прв пат на пазарот во Република Северна Македонија, според категорија, во текот на една календарска година во пишана и електронска форма.

(2) Производителот најдоцна до 31 март во тековната година е должен до стручниот орган да достави годишен извештај за видот и количината на опрема што ја пуштил на пазарот во Република Северна Македонија во претходната календарска година, на образец за годишен извештај за опрема пуштена на пазар, во пишана и електронска форма кога:

1. не обезбедува управување со отпадна опрема согласно со членот 28 од овој закон и го плаќа надоместокот од членот 36 од овој закон и

2. е мал производител.

(3) Годишниот извештај за управување со отпадната опрема, што самостојниот постапувач и колективниот постапувач согласно со прописите за проширена одговорност на производителот кој управува со посебните текови на отпад го доставуваат на посебен образец до стручниот орган, треба задолжително да ги содржи следниве податоци:

1) назив и седиште на фирмата или име и адреса на самостојниот постапувач или на колективниот постапувач и негов регистарски број;

2) периодот за кој се известува;

3) количество опрема изразена во килограми по категории на опрема пуштена на пазарот во Република Северна Македонија;

4) количество на вкупно одделно собрана отпадна опрема по категории изразена во килограми;

5) количество на отпадна опрема, по категории, која е рециклирана (вклучително и подготвена за повторна употреба) и преработена, изразена во килограми;

6) количество на отпадна опрема во килограми и делови на отпадната опрема по категории која е отстранета и

7) количеството на отпадна опрема, по категории извезена за рециклирање, преработка и отстранување, изразена во килограми.

(4) Формата и содржината на образецот од ставовите (2) и (3) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот за животна средина.

(5) Во податоците од ставот (3) точка 4) на овој член, се вклучуваат и податоците за одделно собраната отпадна опрема по категории која е преземена од собирачите и операторите на инсталациите за преработка на отпадна опрема (вклучувајќи ја и отпадната опрема преземена од трговците) од производителите или трети лица кои делуваат во нивно име.

(6) Податоците од ставот (3) од овој член се чуваат најмалку за период од седум години и се дел од електронскиот систем на база на податоци на колективниот односно самостојниот постапувач согласно прописите за проширена одговорност на производителот кој управува со посебните текови на отпад.

(7) Во Годишниот извештај од ставот (3) на овој член се наведуваат и податоците што се бараат согласно прописите за проширена одговорност на производителот кој управува со посебните текови на отпад.

Член 35

База на податоци и информативен систем

Врз основа на податоците од членот 34 од овој закон и податоците од Регистарот кој се води согласно прописите за проширена одговорност на производителот кој управува со посебните текови на отпад, стручниот орган воспоставува и води електронска база на податоци за опремата што се пушта на пазарот во Република Северна Македонија и за управувањето со податоците кои се однесуваат на управувањето со отпадната опрема, согласно прописите за проширена одговорност на производителот кој управува со посебните текови на отпад.

VI. НАДОМЕСТОК ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАДНА ОПРЕМА

Член 36

Надоместок

(1) Производителот кој пушта опрема на пазарот во Република Северна Македонија, како и производителот кој како краен корисник увезува опрема во Република Северна

Македонија е должен да плати надоместок за управување со отпадната опрема (во натамошниот текст: надоместок).

(2) Висината на надоместокот од ставот (1) на овој член, изразена во ден/кг. по категориите на опрема од членот 5 став (1) од овој закон, изнесува:

1. 100 ден/кг. за опрема за температурна размена;
2. 175 ден/кг. за екрани, монитори и опрема која содржи екрани со површина поголема од 100 cm²;
3. 350 ден/кг. за светилки;
4. 100 ден/кг. за голема опрема;
5. 150 ден/кг. за мала опрема;
6. 100 ден/кг. за мала информатичко - комуникациска технологија и телекомуникациска опрема.

(3) Надоместокот од ставот (1) на овој член се пресметува врз основа на нето-масата на опремата по единица парче изразена во килограми за што се составува квартална пресметка на посебен образец, дури и кога производителот не пушта производи на пазарот во текот на тој квартал.

(4) Обврската за пресметување на надоместокот за производителот настанува од моментот кога за прв пат опремата ја пушта на пазарот на Република Северна Македонија, односно за производителот како краен корисник, од моментот кога започнал да ја користи опремата.

(5) Производителот и производителот како краен корисник кој увезува опрема, е должен да го плати надоместокот од ставот (1) на овој член на соодветна уплатна сметка на буџетот на органот за животната средина секој 15 ден во тековниот квартал за сите пресметани надоместоци од претходниот квартал.

(6) Надоместокот не се плаќа доколку опремата се извезува во тековната година.

(7) Во случајот од ставот (6) на овој член, производителот и производителот како краен корисник кој увезува опрема е должен да обезбеди извозна електронска царинска декларација согласно прописите за царинско работење како доказ дека количеството на опрема за која не е пресметан надоместокот од ставот (1) на овој член е извезена.

(8) Во случај на извоз на опрема за која е платен надоместокот од ставот (1) на овој член, производителот и производителот кој како краен корисник увезува опрема, имаат право на поврат на платениот надоместок за извезената количество на опрема доколку истата се извезе во рок од пет години од датумот на плаќањето на надоместокот.

(9) За поврат на надоместокот од ставот (8) на овој член, производителот односно производителот кој како краен корисник увезува во Република Северна Македонија опрема од ставот (1) на овој член, до стручниот орган на посебен образец поднесува барање за поврат на надоместокот заедно со кварталната пресметка од ставот (3) на овој член за наредниот квартал, во кој ќе се наведат причините за поврат на надоместокот.

(10) Поврат на надоместокот од ставот (8) на овој член се врши со решение на стручниот орган по испитување на доставената документација и проверка дали се исполнети условите за враќање на исплатениот надоместок во согласност со ставот (9) на овој член.

(11) Решението на стручниот орган од ставот (10) на овој член се донесува најдоцна во рок од 60 дена по приемот на барањето за поврат на надоместок од ставот (9) на овој член.

(12) Против решението од ставот (11) на овој член може да се поднесе жалба согласно прописите за општа управна постапка.

(13) По правосилноста на решението на стручниот орган од ставот (10) на овој член, органот за животната средина врши поврат на надоместокот.

(14) Министерот кој раководи со органот за животна средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите

од областа на финансиите ја пропишува формата и содржината на образецот од ставот (3) на овој член, како и начинот, постапката и потребната документација за поврат на надоместокот, како и формата и содржината на образецот од ставот (9) на овој член.

Член 37

Обврска за начинот на пресметување, уплатување како и за водење на евиденција за пресметаниот и уплатениот надоместок

(1) Производителот и производителот кој како краен корисник увезува опрема во Република Северна Македонија (во натамошниот текст: обврзник) согласно одредбите на овој закон е должен навремено и правилно да го пресметува и уплатува надоместокот како и да води, одржува и чува уредна и точна евиденција за пресметаниот и уплатен надоместок.

(2) Врз основа на евиденцијата од ставот (1) на овој член, обврзникот составува и на секои три месеци доставува до стручниот орган, пресметка за уплатениот надоместок на посебен образец, дури и кога производителот не пуштил производи на пазарот во текот на тој квартал.

(3) Стручниот орган пресметките за уплатениот надоместок ги проверува и доколку утврди несоодветно плаќање на надоместокот, со решение ја утврдува точната количина за кои треба да се плати надоместок.

(4) Против решението од ставот (3) на овој член може да се поднесе жалба согласно со прописите за општа управна постапка.

(5) Министерот кој раководи со органот за животна средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на финансиите го пропишува начинот за водење, одржување и чување на евиденцијата од ставот (1) на овој член, како и формата и содржината на образецот од ставот (2) на овој член.

Член 38

Ослободување од плаќање на надоместокот

Од плаќање на надоместокот од членот 36 ставот (1) од овој закон се ослободени следниве субјекти:

1) производителот и производителот кој како краен корисник увезува опрема доколку имаат склучен договор за преземање на обврски за управување со отпадната опрема со колективен постапувач, согласно со прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад;

2) производителот кој поседува дозвола како самостоен постапувач, согласно со прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад и

3) производителот определен како мал производител, согласно со членот 31 од овој закон.

Член 39

Користење на надоместокот

Средствата собрани од надоместокот од членот 36 став (2) од овој закон се користат за финансирање и спроведување на мерки и активности за управување со отпад утврдени со планските и стратешките документи од областа на отпадот, а кои се насочени кон постигнување на целите на овој закон на начин и постапка пропишана согласно со

прописите за проширена одговорност на производителот кој управува со посебните текови на отпад.

VII. ПОСЕБНИ ПРАВИЛА ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ОПРЕМА И ОТПАДНА ОПРЕМА

Член 40

Увоз на опрема и увоз на употребена опрема

(1) Царинскиот орган нема да дозволи увоз на опрема без производителот да достави потврда за регистрација и регистрациски број добиени согласно Законот за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад.

(2) Доколку производителот увезува употребена опрема во Република Северна Македонија, на увозот на употребуваната опрема се применуваат одредбите од овој закон како да станува збор за увоз на нова опрема.

Член 41

Минимални услови за прекуграничен пренос

(1) Со цел да се направи разлика помеѓу опремата и отпадната опрема во случаите кога носителот на пратката има намера да врши транспорт или транспортира употребена опрема, а не отпадна опрема и при тоа тврди дека се работи за употребена опрема која е наменета за директно користење и е целосно функционална, носителот на пратката е должен тоа да го докаже согласно со прописите за управување со отпад.

(2) Носителот на пратката од ставот (1) на овој член потребно е да достави соодветна документација, докази за оценката и тестирањето на функционалноста на употребената опрема како и соодветна информација од оценката и тестирањето.

(3) Документацијата од ставот (2) на овој член се доставува до органот кој го одобрува прекуграничниот пренос.

(4) Во отсуство на доказите од ставот (2) на овој член опремата ќе се третира како отпадна опрема и со истата ќе постапува како нелегална пратка согласно со прописите за управување со отпад.

(5) Во случаите од ставот (3) на овој член, трошоците за контрола, проверки и анализи како и за складирање на опремата ги сноси производителот или неговиот овластен застапник или субјектот кој ја подготвил пратката за пренос.

(6) Министерот кој раководи со органот за животна средина ја пропишува потребната документација од ставот (2) на овој член.

Член 42

Доброволно договарање

Организациите кои застапуваат посебни интереси на економските оператори и групите на економски оператори опфатени со овој закон, можат да пристапат кон склучување на доброволен договор со органот за животна средина или Владата на Република Северна Македонија преку кој ќе ги регулираат меѓусебните права и обврски за да се постигнат повисоки национални цели за собирање и повторна употреба и преработка од членовите 22 и 23 од овој закон, како и повисок степен на рециклирање, преработка и обработка и за воведување на сертифицирани системи за управување со животната

средина на начин како што е утврдено во прописите за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпад.

Член 43

Соработка и размена на информации

Надлежните органи одговорни за спроведување на овој закон, соработуваат со надлежни органи од други земји, за воспоставување на соодветен проток на информации за исполнување на обврските на производителите согласно одредбите на овој закон.

VIII. НАДЗОР И НАДЛЕЖНИ ОРГАНИ

Член 44

Надлежни органи

(1) Надзор над примената на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон врши органот за животна средина.

(2) Инспекциски надзор над примената на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, врши Државниот инспекторат за животна средина, преку државните инспектори за животна средина.

(3) Надзор над евиденцијата и известувањето согласно членот 34 од овој закон врши стручниот орган.

(4) Инспекциски надзор над примената и спроведувањето на овој закон во поглед на обврските од овој закон од страна на трговците од членот 13 од овој закон, како и надзор на управувањето со отпадната опрема во собирните центри од членот 20 од овој закон, вршат овластените инспектори за животна средина на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје.

(5) Инспекциски надзор над примената и спроведувањето на овој закон во делот на управувањето со отпадна опрема од страна на граѓаните и негово оставање или предавање како несортиран комунален отпад согласно со членот 12 од овој закон вршат комуналните инспектори.

(6) Инспекциски надзор над примената и спроведувањето на овој закон во делот на ограничување на употреба на опасни супстанции во опремата од членот 9 од овој закон, означување на опремата од членот 10 од овој закон, информирање на крајните корисници согласно членот 30 ставовите (1) и (2) од овој закон, информирањето на трговците во ланецот на испорака на опрема согласно членот 30 став (3) од овој закон како и информирање на крајните корисници согласно членот 30 став (5) од овој закон од страна на производителот кој продава опрема со помош на комуникација на далечина го врши Државниот пазарен инспекторат, преку државните пазарни инспектори.

Член 45

Делокруг на надзор на државниот инспектор за животна средина

(1) Во вршењето надзор од својот делокруг, државниот инспектор за животна средина (во натамошниот текст: инспектор за животна средина) врши увид и контрола:

1) дали се произведува и/или се пушта на пазар опрема, материјали и составни делови согласно барањата за производство и дизајнирање на производителите согласно со членот 8 од овој закон;

2) дали производителот има преземено мерки со кои ќе обезбеди и организира систем за одделно собирање на отпадна опрема од домаќинствата на пропишан начин, согласно со членот 11 ставови (1) и (2) од овој закон;

3) дали правното или физичкото лице како краен корисник отпадната опрема која не е отпадна опрема од домаќинствата ја собира и чува одвоено и постапува со неа согласно со членот 17 ставови (2) и (3) од овој закон;

4) дали правното или физичко лице постапува со отпадната опрема согласно со членот 18 став (1) од овој закон;

5) дали правното или физичкото лице, како поседувач на отпадна опрема, ја предава собраната отпадна опрема без да ја менува на пропишан начин согласно со членот 18 став (4) од овој закон;

6) дали самостојниот или колективниот постапувач во своите програми за работа имаат предвидено мерки и активности со кои приоритет ќе се даде на собирање на отпадна опрема согласно со барањата од членот 20 ставовите (1) и (2) од овој закон;

7) дали правното или физичкото лице, кои вршат собирање и/или транспорт на одделно собраната отпадна опрема, постапува со истата согласно барањата од членот 20 ставови (3) и (4) од овој закон;

8) дали правното или физичкото лице кои врши собирање и времено чување и складирање на отпадната опрема во собирните места постапува согласно со барањата од членот 20 ставовите (5) и (6) од овој закон;

9) дали собирачот ја предава собраната отпадна опрема согласно со утврдените барања во членот 20 став (7) од овој закон;

10) дали собирачот води евиденција и чува податоци на пропишан начин согласно со членот 20 ставови (8) и (9) од овој закон;

11) дали со отпадната опрема во инсталацијата за преработка на отпадната опрема се постапува согласно со барањата од членот 21 став (1) од овој закон;

12) дали складирањето на отпадната опрема се врши во услови и на начин согласно со членот 21 ставови (3) и (4) од овој закон;

13) дали преработката на отпадната опрема се врши согласно со барањата од членот 21 ставови (5) и (6) од овој закон;

14) дали со материјалите, смесите и составните делови од опремата кои се одвоени при преработката се постапува согласно со прописите за управување со отпад (член 21 став (7) од овој закон);

15) дали производителот обезбедува реализација на националните цели од членот 22 став (1) од овој закон, а кои се однесуваат на собирањето на отпадната опрема;

16) дали се утврдуваат годишните цели за собирање на отпадна опрема по категории во килограми во определениот рок (член 22 став (5) од овој закон);

17) дали производителот обезбедува реализација на националните цели од член 23 од овој закон, а кои се однесуваат на преработка и рециклирање на отпадната опрема (член 23 став (1) од овој закон);

18) дали се утврдуваат годишните цели за преработка, според категорија на отпадна опрема во килограми во определениот рок (член 23 став (5) од овој закон);

19) дали операторот на инсталацијата за преработка на отпадната опрема води евиденција и доставува извештаи на начин и во пропишаната форма согласно со членот 23 ставовите (6), (7) и (8) од овој закон;

20) дали правното или физичкото лице, извозник кое извезува отпадна опрема доставува извештаи на пропишан начин согласно со членот 23 став (11) од овој закон;

21) дали правното лице кое управува со инсталацијата за преработка на отпадна опрема поседува дозвола, како и дали ги исполнува условите од дозволата (членот 23 став (14) од овој закон);

22) дали производителот обезбедува целосна покриеност на трошоците за финансирање на управувањето со отпадна опрема од домаќинствата, согласно со членот 24 став (1) од овој закон;

23) дали производителот, со трошоците за постапување со отпадна опрема постапува согласно со членот 24 став (2) од овој закон;

24) дали малиот производителот, уплатил паушален надоместок согласно со членот 24 став (3) од овој закон;

25) дали се обезбедуваат трошоците за управување со заостанатата отпадна опрема согласно со членот 25 од овој закон;

26) дали производителот обезбедува финансирање на управувањето и обезбедува преземање отпадна опрема од корисници различни од приватните домаќинства на начин согласно со членот 26 став (2) од овој закон;

27) дали правното или физичко лица како краен корисник обезбедува управување со заостанатата отпадна опрема, согласно со членот 26 став (4) од овој закон;

28) дали производителот поседува дозвола за самостојно воспоставување на систем за управување со отпадна опрема, или склучил договор и се здружил со други производители во систем на колективен постапувач, или го платил надоместокот за управување со отпадна опрема, согласно со членот 28 од овој закон;

29) дали производителот има обезбедено информации за операторот на инсталација за третман, на начин и во форма, согласно со членот 29 од овој закон;

30) дали малиот производител се регистрирал и води евиденција согласно со членот 31 став (2) од овој закон;

31) дали производителот доставува точни податоци за да се утврди како мал производител (член 31 став (3) од овој закон);

32) дали производителот е регистриран кај стручниот орган (член 32 од овој закон);

33) дали производителот кој пушта опрема на пазарот со помош на комуникација на далечина именува овластен застапник согласно со членот 33 од овој закон;

34) дали обврските за евиденција и годишни извештаи се исполнуваат согласно со членот 34 од овој закон;

35) врши и други работи во негова надлежност утврдени во овој закон.

(2) На барање на инспекторот за животна средина во вршењето на инспекцискиот надзор може да учествува и надлежен државен службеник вработен во стручниот орган.

(3) Инспекторот за животна средина е должен да изврши инспекциски надзор, кога тоа ќе го побара стручниот орган без одлагање.

Член 46

Донесување на решенија на инспектор за животна средина

(1) При вршењето на инспекцискиот надзор, инспекторот за животна средина со решение:

1) ќе го задолжи производителот опремата, материјалите и составните делови што се произведуваат и/или се пушта на пазарот во Република Северна Македонија да ги исполнува барањата во однос на производството и дизајнирањето на производите, согласно членот 8 од овој закон;

2) ќе го задолжи производителот да преземе мерки за исполнување на обврските од членот 11 ставови (1) и (2) од овој закон;

3) ќе го задолжи крајниот корисник со отпадната опрема која не е отпадна опрема од домаќинствата да постапува согласно со членот 17 ставови (2) и (3) од овој закон;

4) ќе го задолжи правното или физичкото лице како поседувач на отпадна опрема со истата да постапува согласно со членот 18 став (1) од овој закон;

5) ќе го задолжи правното или физичко лице како поседувач, собраната отпадна опрема да ја предава на пропишан начин согласно со членот 18 став (4) од овој закон;

6) ќе го задолжи самостојниот или колективниот постапувач, во своите програми за работа да предвидат мерки и активности со кои приоритет ќе се даде на собирање на

определената отпадна опрема, доколку истиот не постапил, согласно со барањата од членот 20 ставови (1) и (2) од овој закон;

7) ќе го задолжи правното или физичкото лице кое врши транспорт на отпадната опрема да преземи мерки со кои ќе се обезбеди собраната отпадна опрема, да не биде оштетена, да не биде изложена на временски услови или други видови на оштетувања или да се загади спротивно на барањата од членот 20 ставови (3) и (4) од овој закон;

8) ќе го задолжи правното или физичкото лице кое управува со собирното место, отпадната опрема да ја собира, времено чува и складира согласно условите и барањата од членот 20 ставови (5) и (6) од овој закон, како и да обезбеди пристап на персоналот од инсталацијата за третман и преработка на отпадна опрема до одделно собраната отпадната опрема;

9) ќе го задолжи собирачот да ја предава собраната отпадна опрема согласно утврдените барања во членот 20 став (7) од овој закон;

10) ќе го задолжи собирачот да води евиденција и да ги чува податоците на пропишан начин согласно со членот 20 ставови (8) и (9) од овој закон;

11) ќе задолжи операторот на инсталацијата за преработка на отпадната опрема со одделно собраната отпадна опрема да се постапува согласно со барањата од членот 21 став (1) од овој закон;

12) ќе ги задолжи операторот на инсталацијата за третман и преработка на отпадната опрема, складирањето и чувањето на отпадната опрема да се врши во услови и на начин согласно со членот 21 ставови (3) и (4) од овој закон;

13) ќе го задолжи правното лице, третманот и преработката на отпадната опрема, што се врши во инсталацијата за преработка согласно со условите од членот 21 ставови (5) и (6) од овој закон;

14) ќе го задолжи правното лице со материјалите, смесите и составните делови добиени по, пред третман и преработка на отпадната опрема да постапи согласно со прописите за управување со отпад (член 21 став (7) од овој закон);

15) ќе го задолжи производителот да обезбеди собирање на отпадната опрема заради реализација на националните цели согласно со членот 22 став (1) од овој закон;

16) ќе го задолжи производителот, да ги утврди годишните цели за собирање на отпадна опрема по категории во килограми во определениот рок (член 22 став (5) од овој закон);

17) ќе го задолжи производителот да обезбеди, рециклирање и преработка на отпадната опрема заради реализација на националните цели за преработка согласно со членот 23 став (1) од овој закон;

18) ќе го задолжи производителот да ги утврди годишните цели за преработка на отпадна опрема според категорија на опрема во килограми во определениот рок (член 23 став (5) од овој закон);

19) ќе го задолжи правното лице, оператор на инсталацијата за преработка на отпадната опрема да води евиденција и да достави извештаи на начин пропишан во членот 23 ставовите (6), (7) и (8) од овој закон;

20) ќе го задолжи правното лице или физичкото лице, извозник кое врши извоз на отпадна опрема да доставуваат извештаи согласно со членот 23 од став (11) од овој закон;

21) ќе го задолжи правното лице кое управува со инсталацијата за преработка на отпадната опрема да обезбеди дозвола за преработка на отпадна опрема како и преработка на отпадната опрема да ја врши согласно со условите од дозволата (член 23 став (14) од овој закон);

22) ќе го задолжи производителот да ги исполни обврските што произлегуваат од членот 24 од став (1) од овој закон;

23) ќе го задолжи производителот да постапи согласно барањата од членот 24 став (2) од овој закон;

24) ќе го задолжи малиот производител да ја исполни обврската што произлегува од членот 24 став (3) од овој закон;

25) ќе го задолжи производителот да ги исполни своите обврски согласно со членот 25 од овој закон;

26) ќе го задолжи производителот да ја презема и да обезбеди понатамошно управување со отпадната опрема од крајниот корисник кој не е приватно домаќинство на начин и согласно со условите од членот 26 став (2) од овој закон;

27) ќе го задолжи крајниот корисник да обезбеди управување со отпадната опрема согласно со членот 26 став (4) од овој закон;

28) ќе го задолжи производителот да ги исполни барањата од членот 28 од овој закон;

29) ќе го задолжи производителот да обезбеди информации за операторот на инсталација за третман на начин и во форма, согласно со членот 29 од овој закон;

30) ќе го задолжи малиот производител да се регистрира и води евиденција согласно со членот 31 став (2) од овој закон;

31) ќе го задолжи малиот производител до стручниот орган да достави точни податоци, доколку дал неточни податоци за да се утврди како мал производител согласно со членот 31 став (3) од овој закон,

32) ќе го задолжи производителот да се регистрираат согласно со членот 32 од овој закон;

33) ќе го задолжи производителот кој продава опрема по пат на комуникација на далечина, кој не е регистриран во Република Северна Македонија, да назначи овластен застапник како и да го извести стручниот орган, согласно со условите во членот 33 од овој закон;

34) ќе го задолжи производителот да постапи и да ги преземе обврските согласно со членот 34 од овој закон;

(2) Ако при вршењето на инспекцискиот надзор државниот инспектор за животна средина утврди дека субјектите на надзор не се придржуваат кон барањата од овој закон, со записник ќе ги констатира утврдените неправилности и во решение ќе ги определи соодветните мерки и активности кои треба да ги преземе за надминување на настанатата ситуација како и ќе определи рок кој не може да биде подолг од 30 дена за да ги отстрани причините за настанатата состојба.

(3) При вршењето на инспекцискиот надзор, државниот инспектор за животна средина на субјектите на надзорот ќе им одреди привремена забрана за вршење на дејност која не може да биде подолго од 15 дена, за неправилностите утврдени од ставот (1) точки 7), 9), 11), 19), 20) и 25) од овој член.

(4) Против решението на државниот инспектор за животна средина може да се изјави жалба согласно прописите за инспекциски надзор.

(5) Доколку субјектите од ставот (1) од овој член не постапат по решението на државниот инспектор за животна средина и не ги отстранат причините за настанатата состојба утврдени со решението, инспекторот за животна средина ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка до надлежниот прекршочен орган.

(6) Во случај кога ќе се утврди постоење на непосредна опасност по животот и здравјето на луѓето, инспекторот ќе издаде усна наредба за итно и неодложно отстранување на утврдените неисправности и неправилности кои во записник ги констатира во соработка со Државниот санитарно-здравствен инспекторат, како и ќе ги извести и другите надлежни инспектори или други државни органи за утврдените неправилности и ќе побара нивна интервенција.

(7) Ако констатираните неисправности и неправилности од ставот (6) на овој член, претставуваат опасност за загрозување на животната средина, животот и здравјето на

луѓето, инспекторот веднаш ќе ја забрани работата на инсталацијата, објектот, постројката, уредот, како и употреба на средствата и опремата за вршење на дејноста.

(8) Во случаите од ставот (5) на овој член, инспекторот донесува писмено решение во рок од 48 часа од издавањето на усната наредба.

(9) При вршењето на надзорот од ставот (1) на овој член, инспекторот за животна средина има право да преземе и други мерки утврдени со прописите за животната средина, прописите за управување со отпад и прописите за инспекциски надзор.

Член 47

Делокруг на надзор на овластените инспектори за животна средина на општините, општините на градот Скопје и градот Скопје и комуналните инспектори

(1) Во вршењето на надзор од својот делокруг, овластениот инспектор за животна средина на општината, општините во градот Скопје и градот Скопје врши увид и контрола:

1) дали трговецот ја прима отпадната опрема од крајниот корисник, по систем еден на еден (членот 13 став (1) од овој закон);

2) дали трговецот понудил и врши преземање на отпадната опрема од крајниот корисник од домаќинствата од местото на достава, доколку крајниот корисник сака да ја предаде (членот 13 став (2) од овој закон);

3) дали трговецот има обезбедено достапен простор за одделно собирање на отпадната опрема за јавноста со јасно видливи знаци за неговата местоположба, без обврска за купување на слична опрема (членот 13 став (3) од овој закон);

4) дали трговецот ги исполнува своите обврски за информирање на крајните корисници на пропишан начин согласно со членот 13 став (4) од овој закон;

5) дали трговецот собраната отпадна опрема без надоместок ја предава на собирач на инсталација за преработка на отпадна опрема согласно со членот 13 став (5) од овој закон заедно со идентификациони и транспортни формулари;

6) дали производителот, редовно ја презема собраната отпадна опрема од трговецот согласно со членот 13 став (6) од овој закон;

7) дали трговецот има обезбедено простор за повратен прием на отпадната опрема од крајните корисници согласно со членот 14 од овој закон;

8) дали трговецот одбива преземање на отпадната опрема од крајните корисници спротивно на условите од членот 15 од овој закон и истите не ги информира за местата за предавање на отпадната опрема;

9) дали трговецот води евиденција со точни податоци, на пропишан начин и ја прави достапна на органите на инспекциски надзор согласно со членот 16 од овој закон;

10) дали правното или физичкото лице како краен корисник отпадна опрема од домаќинствата ја собира и чува одвоено и постапува со неа согласно со членот 17 ставови (1), (3) и (4) од овој закон

11) дали правното лице кое управува со собирен центар отпадната опрема ја складира, чува и постапува со истата на начин утврден во членот 20 ставови (5) и (6) од овој закон.

(2) Во вршењето на надзорот од својот делокруг комуналниот инспектор врши увид и контрола:

1) дали физичкото лице, ја напушта или предава отпадната опрема како дел од неселектиран комунален отпад (член 12 од овој закон).

Член 48

Донесување на решенија овластените инспектори за животна средина на општините, општините на градот Скопје и градот Скопје како и комуналните инспектори

(1) При вршењето на инспекцискиот надзор, овластениот инспектор за животна средина со решение:

1) ќе го задолжи трговецот, да презема отпадна опрема од домаќинствата од крајните корисници по системот еден на еден (член 13 став (1) од овој закон);

2) ќе го задолжи трговецот да преземе мерки со кои ќе се овозможи да се презема отпадната опрема од домаќинствата од местото на испорака, доколку крајниот корисник сака да ја предаде (членот 13 став (2) од овој закон);

3) ќе го задолжи трговецот да обезбеди достапен простор и садови за одделно собирање на мала отпадната опрема за јавноста со јасно видливи знаци за неговата местоположба (членот 13 став (3) од овој закон);

4) ќе го задолжи трговецот да ги исполни обврските за информирање на крајните корисници на пропишан начин согласно со членот 13 став (4) од овој закон;

5) ќе го задолжи трговецот одделно собраната отпадна опрема да ја предаде согласно барањата од членот 13 став (5) од овој закон;

6) ќе го задолжи производителот да преземе мерки со кои ќе обезбеди редовно преземање на отпадната опрема од трговецот (членот 13 став (6) од овој закон);

7) ќе го задолжи трговецот да обезбеди простор или место за преземање на отпадната опрема (член 14 од овој закон);

8) ќе го задолжи трговецот да постапува согласно условите од членот 15 од овој закон;

9) ќе го задолжи трговецот да води евиденција за количините на преземената собрана и предадена отпадна опрема според категорија и да ја направи достапна на надлежните инспекциски органи во секое време (член 16 од овој закон) и

10) ќе го задолжи крајниот корисник отпадната опрема од домаќинствата да ја предаде и да постапува со истата согласно членот 17 ставовите (1), (3) и (4) од овој закон;

11) ќе го задолжи правното лице кое управува со собирен центар да обезбеди услови за складирање и чување на отпадната опрема, како и пристап на персоналот од инсталацијата за третман и преработка на отпадната опрема согласно членот 20 ставовите (5) и (6) од овој закон.

(2) При вршењето на инспекцискиот надзор, комуналниот инспектор со решение:

1) ќе го задолжи правното или физичкото лица отпадната опрема од домаќинствата да ја предадат како одвоена фракција на комунален отпад во собирен центар или собирно место (член 12 од овој закон);

(3) Ако при вршењето на инспекцискиот надзор, инспекторите од ставовите (1) и (2) на овој член утврдуваат дека субјектите на надзор не се придржуваат кон барањата од овој закон, со записник ќе ги констатира утврдените неправилности и во решение ќе ги определи соодветните мерки и активности кои треба да ги презема за надминување на настанатата состојба како и ќе определи рок кој не може да биде подолг од 30 дена за да ги отстрани причините за настанатата состојба.

(4) Против решението на инспекторите од ставот (3) на овој член, може да се изјави жалба согласно прописите за инспекциски надзор.

(5) Доколку субјектите од ставовите (1) и (2) на овој член, не постапат согласно со решението на инспекторот и не ги отстранат причините за настанатата состојба утврдени со решението, инспекторот ќе поднесе барање со поведување на прекршочна постапка до надлежен прекршочен орган.

(6) Во случај кога ќе се утврди постоење на непосредна опасност по животот и здравјето на луѓето, инспекторот ќе издаде усна наредба за итно и неодложно отстранување на утврдените недостатоци кои во записник ќе ги констатира во соработка со Државниот санитарно-здравствен инспекторат, како и ќе ги извести и другите надлежни инспектори или други државни органи за утврдените неправилности и ќе побара нивна интервенција.

(7) Ако констатираните неисправности и неправилности од ставот (5) на овој член, кои претставуваат опасност за загрозување на животната средина, животот и здравјето на луѓето, инспекторот веднаш ќе ја забрани работата на инсталацијата, објектот, постројката, уредот, како и употреба на средствата и опремата за вршење на дејноста.

(8) Во случаите од ставот (6) на овој член, инспекторот донесува писмено решение во рок од 48 часа од издавањето на усната наредба.

(9) При вршењето на надзорот од ставот (1) на овој член, инспекторите имаат право да преземаат и други мерки утврдени со прописите за животната средина и прописите за инспекциски надзор, односно прописите за комунални дејности и јавна чистота во случаите од ставот (2) на овој член.

Член 49

Делокруг на надзор на државниот пазарен инспектор

(1) Во вршењето надзор од својот делокруг, државниот пазарен инспектор врши увид и контрола:

1) дали опремата вклучително кабли и резервни делови што се пуштаат на пазарот во Република Северна Македонија ги исполнуваат барањата кои се однесуваат на составот во однос на присуство на опасни супстанции согласно членот 9 став (1) од овој закон;

2) дали опремата која е пуштена на пазарот во Република Северна Македонија е означена на начин согласно со членот 10 од овој закон;

3) дали трговецот ги информира крајните корисници на начин утврден во членот 13 став (4) од овој закон;

4) дали трговецот поседува писмена изјава од производителот согласно со членот 16 став (4) од овој закон;

5) дали производителот ги информира крајните корисници на пропишан начин согласно членот 30 ставови (1) и (2) од овој закон;

6) дали производителот ги информира трговците во ланецот на испорака на опрема на начин согласно со членот 30 став (3) од овој закон;

7) дали производителот кој продава опрема со помош на комуникација на далечина ги информира крајните корисници на начин утврден со членот 30 став (5) од овој закон и

8) врши и други работи во негова надлежност утврдени во овој закон.

Член 50

Донесување на решенија на државниот пазарен инспектор

(1) При вршење на инспекцискиот надзор, државниот пазарен инспектор со решение:

1) ќе го задолжи производителот опремата вклучително кабли и резервни делови што се пуштени на пазарот во Република Северна Македонија, а кои не ги исполнуваат барањата во однос на присуство на опасни супстанции согласно членот 9 став (1) од овој закон да ги повлечи;

2) ќе го задолжи производителот да ја повлече од пазар опремата што не е означена согласно со членот 10 од овој закон;

3) ќе го задолжи трговецот да ги информира крајните корисници на начин утврден во членот 13 став (4) од овој закон;

4) ќе го задолжи трговецот да обезбеди писмена изјава од производителот согласно со членот 16 став (4) од овој закон;

5) ќе го задолжи производителот да ги информира крајните корисници на начин утврден во членот 30 ставови (1) и (2) од овој закон;

6) ќе го задолжи производителите да ги информира трговците на начин утврден во членот 30 став (3) од овој закон и

7) ќе го задолжи производителот кој продава опрема со помош на комуникација на далечина да ги информира крајните корисници согласно со членот 30 став (5) од овој закон.

(2) Ако при вршењето на инспекцискиот надзор државниот пазарен инспектор утврди дека субјектите на надзор не се придржуваат кон барањата од овој закон, со записник ќе ги констатира утврдените неправилности и во решение ќе ги определи соодветните мерки и активности кои треба да ги презема за надминување на настанатата ситуација како и ќе определи рок кој не може да биде подолг од 30 дена за да ги отстрани причините за настанатата состојба.

(3) Против решението на државниот пазарниот инспектор може да се изјави жалба согласно прописите за инспекциски надзор.

(4) Доколку субјектите од ставот (1) на овој член не постапат согласно со решението на државниот пазарниот инспектор и не ги отстранат причините за настанатата состојба утврдени со решението, тогаш инспекторот ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка до надлежен прекршочен орган.

(5) При вршењето на надзорот од ставот (1) на овој член, државниот пазарниот инспектор има право за преземање и на други мерки утврдени со прописите за пазарниот инспекторат, прописите за безбедност на производи, прописите за заштита на потрошувачите и прописите за инспекциски надзор.

Член 51

Делокруг на надзор на стручниот орган

(1) Во вршењето на надзор согласно со членот 34 од овој закон, стручниот орган врши увид и контрола на податоците и документите кои се основа за водење на евиденцијата и подготовка на извештаите.

(2) Во вршењето на надзорот над пресметаниот и уплатен надоместок од членот 36 од овој закон, стручниот орган врши увид и контрола:

1) дали производителот кој е обврзан да плаќа надоместок за управување со отпадна опрема, го пресметува и плаќа надоместокот во определениот рок, како и дали ги исполнува условите за поврат на платениот надоместок (член 36 од овој закон);

2) дали надоместокот за управување со отпадна опрема се пресметува и уплатува навремено и правилно и дали ја одржува и чува уредна и точна евиденцијата за пресметаниот и уплатениот надоместок (член 37 од овој закон);

3) дали производителот ги исполнуваат условите за ослободување од плаќањето на надоместок од членот 38 од овој закон.

(3) За спроведениот надзор и контрола од ставовите (1) и (2) на овој член, службеното лице на стручниот орган составува записник кој го доставува до субјектот на надзорот.

(4) Ако при вршењето на надзорот, органот од ставовите (1) и (2) на овој член утврди дека субјектите на надзор не се придржуваат кон барањата од овој закон, со решение ќе ги определи соодветните мерки и активности кои треба да ги преземат за надминување на

настанатата ситуација како и ќе определи рок кој не може да биде подолг од 30 дена за да ги отстранат причините за настанатата состојба.

(5) Против решението од ставот (4) на овој член може да се изјави жалба согласно со прописите за општа управна постапка.

(6) Доколку субјектите од ставовите (1) и (2) на овој член, не постапат согласно со решението на стручниот орган и не ги отстранат причините за настанатата состојба утврдени со решението, стручниот орган ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка до надлежен прекршочен орган.

Член 52

Примена на одредби од други закони во инспекцискиот надзор

Во постапката при вршење на инспекциски надзор која се спроведува во согласност со овој закон, соодветно се применуваат одредбите на прописите за инспекцискиот надзор, прописите за животната средина, прописите за управување со отпад и прописите за проширена одговорност на производителот во управување со посебните текови на отпад.

Член 53

Опомена

(1) Доколку при вршењето на инспекцискиот надзор државниот инспектор за животна средина, односно државниот пазарен инспектор утврди дека е сторена неправилност од член 12, член 17 став (1), член 20 ставовите (3) и (4) од овој закон за прв пат, со записник ќе ја констатира утврдената неправилност и со решение ќе изрече опомена и ќе определи рок во кој субјектот на инспекциски надзор е должен да ги отстрани неправилностите утврдени со записник.

(2) Државниот инспекторат за животна средина води единствена евиденција за изречени опомени во негова надлежност.

(3) Државниот пазарен инспекторат води единствена евиденција за изречените опомени во негова надлежност.

(4) Формата и содржината на евиденцијата на изречените опомени од ставот (3) на овој член ја пропишува министерот кој раководи со органот за животна средина.

(5) Формата и содржината на евиденцијата на изречените опомени од ставот (4) на овој член ја пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на економијата.

ГЛАВА IX

ПРЕКРШОЧНИ САНКЦИИ

Член 54

Прекршочни санкции од прва категорија

(1) Глоба во износ од 9.000 до 10.000 евра во денарска противвредност за микро трговци, од 18.000 до 20.000 евра во денарска противвредност за мали трговци, од 53.000 до 59.000 евра во денарска противвредност за средни трговци и од 88.000 до 98.000 евра во денарска противвредност за големи трговци ќе му се изрече за прекршок на правно лице, доколку:

1) напушта или предава отпадна опрема како дел од несортиран комунален отпад (член 12 од овој закон);

2) одбие бесплатно да ја презема отпадната опрема од крајниот корисник, при продажба на нова опрема од домаќинствата, по систем еден на еден (членот 13 став (1) од овој закон);

3) не понуди или одбие бесплатно да ја прими отпадната опрема од крајниот корисник при домашна испорака на нова опрема од домаќинствата од местото на достава, доколку крајниот корисник сака да ја врати (членот 13 став (2) од овој закон);

4) не обезбеди простор за собирање на мала отпадна опрема во продажниот простор или негова непосредна близина, како и не ја информира јавноста за неговата местоположбата, согласно членот 13 став (3) од овој закон;

5) не ги информира на соодветен начин крајните корисници за можноста за враќање и преземање на отпадната опрема во продажниот простор како и на начин утврден со членот 13 став (4) од овој закон;

6) не обезбедува редовно преземање на отпадната опрема од домаќинствата од трговецот (член 13 став (6) од овој закон);

7) не обезбедува простор за повратен прием и преземање на отпадната опрема од крајните корисници, согласно со членот 14 овој закон;

8) одбива преземање на отпадната опрема од домаќинствата од крајните корисници спротивно на условите од членот 15 од овој закон;

9) не води евиденција за количините на преземената собрана и предадена отпадна опрема според категорија и не ја прави достапна на надлежните инспекциски органи во секое време (член 16 од овој закон);

10) не поседува писмена потврда од производителот согласно со членот 16 став (4) од овој закон;

11) отпадната опрема не ја собира, чува и предава во согласност со членот 17 ставови (1), (3) и (4) од овој закон;

12) не постапува со отпадната опрема согласно со членот 18 став (1) од овој закон;

13) собраната отпадната опрема не ја предава согласно со членот 18 став (4) од овој закон;

14) во своите програми не предвидуваат посебни мерки и активности согласно барањата од членот 20 ставови (1) и (2) од овој закон;

15) отпадната опрема ја собира, како и транспортира спротивно на барањата од членот 20 ставови (3) и (4) од овој закон;

16) отпадната опрема во собирните центри или собирните места ја собира, времено чува и складира, спротивно на пропишаниот начин како и не дозволува пристап на персоналот од инсталацијата за третман и преработка на отпадната опрема (членот 20 ставовите (5) и (6) од овој закон);

17) не ја предава собраната отпадна опрема согласно со утврдените барања во членот 20 став (7) од овој закон;

18) не води евиденција и не чува податоци на пропишан начин (член 20 ставови (8) и (9) од овој закон);

19) не доставува извештај за извезената отпадна опрема, согласно со членот 23 став (11) од овој закон;

20) постапува спротивно на барањата од членот 24 став (2) од овој закон;

21) не уплаќа паушален надоместок согласно со членот 24 став (3) од овој закон;

22) со заостанатата отпадна опрема не постапува согласно со членот 25 од овој закон;

23) не обезбедува управување со заостанатата отпадната опрема согласно со членот 26 став (4) од овој закон;

24) не обезбедува информации за операторот на инсталација за третман и преработка на отпадна опрема согласно со членот 29 од овој закон;

25) не обезбедува информации за крајните корисници согласно со членот 30 ставови (1) и (2) од овој закон;

26) не ги информираат трговците во ланецот на испорака на опремата за начинот на преземање на отпадната опрема (член 30 став (3) од овој закон);

27) не ги известува крајните корисници на опремата набавена со помош на комуникација на далечина на соодветен начин согласно со членот 30 став (5) од овој закон;

28) не се регистрира како мал производител, не води евиденција и не доставува извештаи согласно со членот 31 став (2) од овој закон;

29) не назначува овластен застапник и не постапува согласно со барањата и условите од членот 33 од овој закон;

30) не води годишна евиденција во пишана и електронска форма за видот и количеството на опрема пуштени на пазарот согласно со членот 34 став (1) од овој закон;

31) не доставува пресметка до стручниот орган согласно со членот 37 став (2) од овој закон.

(2) Глоба во износ до 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице микро трговец, од 1.000 евра во денарска противвредност во мал трговец, од 3.000 во денарска противвредност во среден трговец и 5.000 евра во денарска противвредност во голем трговец кој управува со отпадна опрема за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 250 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичкото лице за дејствијата од ставот (1) од овој закон.

(4) На сторителот на прекршокот од овој член, прекршочниот орган може да му се изрече прекршочна санкција забрана за вршење на дејноста.

(5) На одговорното лице од ставот (2) од овој член, прекршочниот орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на должноста.

(6) Надлежен прекршочен орган за изрекување на прекршочните санкции од ставовите (1) и (2) на овој член е надлежниот суд, а надлежен прекршочен орган за изрекување на прекршочните санкции од ставот (3) на овој член е прекршочниот орган формиран согласно со Законот за животна средина (во натамошниот текст: Прекршочната комисија).

Член 55

Прекршочни санкции од втора категорија

(1) Глоба во износ од 13.000 до 14.000 евра во денарска противвредност за микро трговци, од 25.000 до 28.000 евра во денарска противвредност за мали трговци, од 76.000 до 84.000 евра во денарска противвредност за средни трговци и од 126.000 до 140.000 евра во денарска противвредност за големи трговци ќе му се изрече за прекршок на правно лице, доколку:

1) произведува и/или пушта на пазар опрема, материјали и составни делови која не ги исполнуваат барањата во однос на производството и дизајнирањето на производите согласно со членот 8 од овој закон;

2) произведува и пушта на пазар опрема, вклучително кабли и резервни делови кои не ги исполнуваат барањата за состав на опасни супстанции согласно со членот 9 од овој закон;

3) опремата која е пуштена на пазар не се означува согласно со членот 10 од овој закон;

4) нема обезбедено и организирано систем за одделно собирање на отпадната опрема од домаќинствата на пропишан начин (член 11 ставовите (1) и (2) од овој закон);

5) не ја предава собраната отпадна опрема на пропишан начин (членот 13 став (5) од овој закон);

6) не ја предава и не постапува со отпадната опрема која не е отпадна опрема од домаќинствата на пропишан начин (член 17 ставови (2) и (3) од овој закон);

7) отстранува отпадна опрема без да го помине процесот на пред третман (член 21 став (1) од овој закон);

8) отпадната опрема пред третман ја чува и складира спротивно на барањата од членот 21 ставови (3) и (4) од овој закон;

9) постапуваат спротивно на барањата за предтретман и третман на отпадната опрема од член 21 ставови (5) и (6) од овој закон;

10) не обезбеди управување со деловите материјалите и смесите, добиени по преработката на отпадната опрема согласно со прописите за управување со отпад (член 21 став (7) од овој закон);

11) не ги утврдува годишните цели за собирање на отпадната опрема, според категории на опрема во килограми во определениот рок (член 22 ставови (4) и (5) од овој закон);

12) не ги утврдува годишните цели за преработка на отпадна опрема според категорија на опрема во килограми во определен рок (член 23 став (5) од овој закон);

13) не води евиденција и не доставува извештаи на начин и во форма пропишана согласно со членот 23 ставови (6), (7) и (8) од овој закон;

14) не го финансира целосниот систем за управување со отпадна опрема од домаќинствата согласно со членот 24 став (1) од овој закон;

15) не обезбедува финансирање на трошоците за управување со заостаната отпадна опрема согласно со членот 25 од овој закон;

16) одбие бесплатно да ја преземе како и да обезбеди понатамошно управување и финансирање на трошоците за управување со отпадна опрема од крајните корисници кои не се приватни домаќинства согласно со членот 26 став (2) од овој закон;

17) не склучи договор со колективен постапувач за управување со отпадна опрема или не обезбеди дозвола за самостоен постапувач за управување со отпадната опрема согласно со членот 28 од овој закон;

18) доставил неточни податоци со цел да се покаже како мал производител (член 31 став (3) од овој закон);

19) не доставува годишен извештај до стручниот орган во определен рок за видот и количеството на опрема пуштена на пазар (член 34 став (2) од овој закон);

20) не ги чува податоците од извештаите во определениот рок (член 34 став (6) од овој закон);

21) доставува извештај со неточни податоци согласно со членот 34 од овој закон;

22) намерно прикажува неточни податоци заради ослободување и поврат на надоместокот за опрема (член 36 став (7) и (8) од овој закон);

23) надоместокот за управување со отпадна опрема не го пресметува и уплатува навремено и правилно и не ја одржува, чува уредена и точна евиденцијата за пресметаниот и уплатениот надоместок (член 37 став (1) од овој закон).

(2) Глоба во износ од 700 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице микро трговец, од 1.500 во денарска противвредност во правното лице мал трговец, од 4.000 во денарска противвредност во правното лице среден трговец и од 7.000 во денарска противвредност во правното лице голем трговец за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичкото лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(4) На сторителот на прекршокот од овој член, прекршочниот орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на дејноста.

(5) На одговорното лице од ставот (2) на овој член, прекршочниот орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на должноста.

(6) Надлежен прекршочен орган за изрекување на прекршочните санкции од овој член е надлежниот суд.

Член 56

Прекршочни санкции од трета категорија

(1) Глоба во износ 18.000 од 20.000 евра во денарска противвредност за микро трговци, од 36.000 до 40.000 евра во денарска противвредност за мали трговци, од 110.000 до 120.000 евра во денарска противвредност за средни трговци и од 180.000 до 200.000 евра во денарска противвредност за големи трговци ќе му се изрече за прекршок на правно лице, доколку:

- 1) одделно собраната отпадна опрема ја отстранува пред да го помине процесот на третман и преработка (член 21 став (1));
- 2) не обезбедува реализација на национални цели за собирање, согласно со членот 22 став (1) од овој закон;
- 3) не обезбедува реализација на национални цели за преработка, согласно со членот 23 став (1) од овој закон;
- 4) преработува отпадна опрема без дозвола, како и не ги исполнува условите од дозволата, согласно со членот 23 став (14) од овој закон;
- 5) не плаќа надоместок за управување со отпадна опрема во определениот рок согласно со членот 36 ставови (1) и (5) од овој закон.

(2) Глоба во износ од 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице микро трговец, од 2.000 во денарска противвредност во правното лице мал трговец, од 6.000 во денарска противвредност во правното лице среден трговец и од 10.000 во денарска противвредност во правното лице голем трговец за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 750 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичкото лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(4) На сторителот на прекршокот од овој член, прекршочниот орган може да му се изрече прекршочна санкција забрана за вршење на дејноста.

(5) На одговорното лице од ставот (3) на овој член, прекршочниот орган може да му изрече прекршочна санкција забрана за вршење на должноста.

(6) Надлежниот прекршочен орган за изрекување на прекршочните санкции од овој член е надлежниот суд.

Член 57

Прекршочни санкции за физички лица

(1) Глоба во износ од 200 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичко лице за прекршок доколку напушта или предава отпадната опрема како дел од несортиран комунален отпад (член 12);

(2) Глоба во износ од 250 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичко лице за дејствијата од став (1) од овој член доколку истите ги оставени, фрлени и/или напуштени покрај водни тела и/или во водни тела (реки, езера, бари, мочуришта и слично).

(3) Надлежниот прекршочен орган за изрекување на прекршочни санкции од овој член е Прекршочната комисија.

Член 58
Постапка за порамнување и спогодување

(1) За прекршоците утврдени во членовите 54 и 57 од овој закон, надлежните инспектори од членот 44 од овој закон, се должни на сторителот на прекршокот да му предложат постапка за порамнување со издавање на прекршочен платен налог пред да поднесат барање за прекршочна постапка.

(2) За прекршоците утврдени во членовите 55 и 56 од овој закон, надлежните инспектори треба на сторителот на прекршокот да му предложат постапка за спогодување пред да поднесат барање за поведување на прекршочна постапка.

(3) Постапките за порамнување и спогодување се водат согласно со одредбите од Законот за прекршоците и Законот за животната средина.

(4) Министерот кој раководи со органот за животна средина ја пропишува формата и содржината на прекршочниот платен налог.

Член 59
Водење на прекршочната постапка

Прекршочната постапка се води согласно со Законот за прекршоците и Законот за животната средина.

Х. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 60
Рокови за спроведување

(1) Производителите кои пуштаат електрична и електронска опрема на пазарот во Република Северна Македонија се должни да се регистрираат согласно со членот 32 од овој закон, најдоцна до 31 март 2022 година.

(2) Производителот евиденцијата од членот 34 став (1) од овој закон е должен да започне да ја води од 1 јануари 2022 година.

(3) Првиот годишен извештај за видот и количините на опрема што ја пуштил на пазарот во Република Северна Македонија, од членот 34 став (2) од овој закон, производителот е должен да го достави до стручниот орган најдоцна до 31 март 2023 година за 2022 година.

(4) Одредбите од членот 36 од овој закон ќе започнат да се применуваат од 1 јануари 2022 година.

Член 61
Донесување на подзаконски прописи

(1) Подзаконските акти предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од една година години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) До денот на влегувањето во сила на подзаконските прописи од ставот (1) на овој член ќе се применуваат постојните подзаконски прописи.

Член 62
Престанување на важење

(1) Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за управување со електрична и електронска опрема и отпадна електрична и електронска опрема („Службен весник на Република Македонија” број 6/12, 163/13, 146/15 и 39/16).

(2) Со денот на започнувањето на примената на членот 36 од овој закон престануваат да важат одредбите од членот 179 ставови (2) и (5) од Законот за животната средина („Службен весник на Република Македонија” број 53/2005, 81/2005, 24/2007, 159/2008, 83/2009, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18).

Член 63
Влегување во сила

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија”.